

บทที่ 5

การปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ส่งผลให้สถานศึกษามีการดำเนินการที่เปลี่ยนไป ผลการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการของเขตพื้นที่การศึกษา มีผลกระทบต่อการดำเนินการของสถานศึกษา จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเดิม ผู้ให้ข้อมูลหลักระดับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแต่ละแห่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ ผู้แทนครูในกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้แทนผู้ปกครองในกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา มีฉากและเหตุการณ์สำคัญที่แสดงถึงผลกระทบของการปฏิรูป ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้

ตอนที่ 2 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากร

ตอนที่ 3 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิรูปการบริหารจัดการ

ตอนที่ 4 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการประกันคุณภาพ

ตอนที่ 5 ผลกระทบต่อสถานศึกษา

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้

1.1 การแจ้งนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของต่อสถานศึกษา

1.1.1 สถานศึกษานาขนาดเล็ก

สถานศึกษานาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของแผนปฏิบัติการ ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการประชุมครู แล้วแจ้งกับผู้ปกครองว่าสถานศึกษากำลังจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ สถานศึกษากำหนดวิธีการแตกต่างจากที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำหนด

“ที่เป็นลักษณะของแผนปฏิบัติการ ให้เรามาสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เราก็มาแตกออกมาอีกที แล้วก็ประชุมกับครู ๆ แล้วก็แจ้งกับผู้ปกครองว่าเรากำลังทำเกี่ยวกับเรื่องนี้อยู่นะ”

ส่วนสถานศึกษานาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ได้รับทราบนโยบายเกี่ยวกับการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของรายงานการประชุม ให้สถานศึกษาเน้นให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากการประชุม ซึ่งในปัจจุบันครูจะเน้นการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบการสอนโครงงานมากกว่า

“เป็นหลักเกณฑ์นะ ก็ ผู้บริหาร แจ้งเป็นทั้งวาจาทั้งเอกสาร ก็ในที่ประชุมนะ ครูก็ได้รับแจ้งจากผู้บริหาร แต่เรื่องนี้ผมว่าเค้าจะเบา ๆ ลงแล้วนะ ตอนนี้จะเน้นเรื่อง โครงงานมากกว่า”

1.1.2 สถานศึกษานาขนาดกลาง

สถานศึกษานาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในลักษณะของเอกสารที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบให้ สถานศึกษามีความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ค่อยชัดเจน ครูมีความรู้ความเข้าใจด้านการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังคลาดเคลื่อน เช่น เข้าใจว่าการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ครูจะต้องจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนทำมากกว่าครูทำให้ ครูเป็นผู้แนะนำมากกว่า มีการพาผู้เรียนไปนอกสถานศึกษา ไม่อยู่แต่ในห้องเรียน เป็นต้น

“ก็ไม่ค่อยชัดเจนหรอกค่ะ ส่วนใหญ่ก็จะทำไปตามหลักสูตรสถานศึกษา”

“เราก็มีการจัดกิจกรรม โดยให้เด็กเป็นผู้ทำมากกว่าเราทำให้ เราจะเป็นผู้แนะนำมากกว่า และก็มีพาออกไปนอกสถานที่บ้าง อย่างพาไปวัด ไปห้องสมุด อะไรอย่างเนี่ย”

ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในลักษณะของการจัดอบรม ประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและครู

“การจัดอบรม ประชุม”

1.1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในลักษณะของการประชุม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แจ้งนโยบายปีการศึกษา 2549 เป็นปีแห่งการปฏิรูปการเรียนรู้ มีกิจกรรมที่สถานศึกษาต้องปฏิบัติ ผู้บริหารนำนโยบายมีแจ้งคณะครูและดำเนินการทุกกิจกรรม

“ปี 49 เป็นปีแห่งการปฏิรูป เราจะมีกิจกรรม เช่น กิจกรรมที่โรงเรียนจะต้องปฏิบัติ
ผมก็นำมาถ่ายทอดต่อ ขยายผล ก็ต้องทำทุกกิจกรรม”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในลักษณะของการประชุมครูและการอบรม เช่น การอบรมของครูที่รวมตัวกันตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอบรมเรื่องการเรียนการสอน การอบรมเรื่องการบูรณาการต่างๆ เป็นต้น สถานศึกษารับรู้เรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาบ้างแล้ว

“เขตก็จะแจ้งโดยการจัดการประชุม เวลาฝึกอบรมก็จะแจ้งให้ทราบ”

1.2 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา

1.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา ไม่แตกต่างกัน เพราะ

สถานศึกษาไม่สามารถอธิบายถึงความแตกต่างได้ สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดการเรียนรู้แบบ คอนสตรัคชัน (constructivism) ตอนเช้าผู้เรียนจะเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก พอตอนบ่ายจะบูรณาการ เน้นการสร้างให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ ขณะนี้สถานศึกษาจะนำโปรแกรมไมโครเวิลด์ (micro world) มาให้ผู้เรียนสร้างงานในคอมพิวเตอร์

“คือเราสอนแบบบูรณาการเนี่ย คือตอนเช้าเราจะสอนวิชาหลัก

พอตอนบ่าย เราจะรวมเลย เป็นการสร้างให้เด็กหาความรู้”

“ผมก็ไม่รู้จะอธิบายยังไงนะ เราให้ผู้ปกครองเขียนแสดงความคิดเห็น

บางคนเค้าก็บอกว่าการเรียนรู้ในเรื่องของการบูรณาการ จะทำให้เด็กไม่เข้าใจเท่าไร

ผมว่ามันน่าจะเป็นการเน้นให้เด็กมีความรับผิดชอบดีกว่าเดิมนะ”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเข้าใจมากกว่าเมื่อก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้ครูมีความเข้าใจมากขึ้นกว่าเดิม เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริมด้านเอกสาร การศึกษาดูงานที่จังหวัดสุพรรณบุรี และมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ทำให้ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการให้เด็กนำเสนอสิ่งที่ตนเองต้องการเรียนรู้ แต่อยู่ในแนวทางการเรียนรู้ที่หลักสูตรต้องการ

“เขตเค้าแจ้งตรงนี้มาทำทำเนี่ย หลังมีเขต ปัจจุบันดีกว่าละ

ครูเค้ามีความเข้าใจแนะนำ เด็กเป็นผู้ปฏิบัติ เด็กเค้าก็จะเสนอว่าอยากจะเรียนอะไร”

“หลังเนี่ยมีการส่งเสริมเรื่องนี้เยอะ แจ้งเป็นเอกสาร พาไปดูเทคนิคการสอนที่สุพรรณ

เขตเค้าส่งเสริมเราอย่างนี้ นอกจากเป็นเอกสาร พาไปดูงานมีเชิญ วิทยากรให้ความรู้ด้วย”

1.2.2 สถานศึกษานาดกลาง

สถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ต่างกัน ทั้งก่อนและหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา เพราะก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาพิเศษให้คำแนะนำเรื่องการจัดทำหลักสูตร แต่ภายหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ครูมีความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาช่วยโรงเรียน เรื่อง สื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์ โดยเฉพาะการวัดและประเมินผล ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาจัดทำเป็นรูปแบบเดียวกัน เพราะมีปัญหาเรื่องการวัดผลการเรียนของนักเรียนที่ย้ายระหว่างปี

“เรื่องการปฏิรูปการเรียนรู้ ก่อนมีเขตกับหลังมีเขต ไม่ต่างนะ เพราะสอนเหมือนเดิม และมีศึกษานิเทศก์มาแนะนำเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร”

“อยากให้มาแนะนำ สนับสนุนเรื่องอุปกรณ์ สื่อต่าง ๆ เรื่องการวัดผลประเมินผล ต้องการให้เขตเค้าจัดเป็นรูปแบบเป็นแนวเดียวกัน”

ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความรู้ ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการให้เด็กเก่ง ดี มีสุข ไม่แตกต่างกันทั้งก่อนและหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้จักคิด เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 มีความรู้ดีกว่าผู้เรียนมีความเก่งน้อยลง เกิดปัญหากับผู้เรียนที่มีความรู้พื้นฐานน้อย

“เรื่องการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเนี่ย ระหว่าง ก่อนมีเขตกับหลังมีเขตก็ไม่แตกต่างอย่างเรื่องการสอนก็ใช้หลักสูตรเดิม”

“เป้าหมายที่สอนให้เด็กเป็นเด็กเก่ง เด็กดี มีความสุข ก็ไม่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่ที่หลักสูตรที่มาใหม่รู้ดีกว่าเด็กเก่งน้อยลง”

1.2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีความเข้าใจการปฏิรูปการศึกษา ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังไม่ชัดเจน แม้จะมีศึกษานิเทศก์ มีเอกสารให้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แต่ความเข้าใจในการปฏิรูปการจัดการเรียนรู้ทั้งก่อนกับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ก็ยังเข้าใจไม่ชัดเจน สถานศึกษาพยายามพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามพหุปัญญา มีการประชุม และวิเคราะห์ผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนโดยตรง

“เรื่องการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเนี่ยตอนแรกผมคิดว่าเป็นการเรียนรู้ทางปฏิบัติ

แต่จริง ๆ แล้วเป็นการเรียนตามพหุปัญญา”

“พวกครูที่ไม่เข้าใจ ยังเบลอ ๆ เหมือนเดิม ตั้งแต่ตอนต้นยันมีเขตแหละ

ที่จริงเค้ายังเขียนไม่ชัด เด็กมีความสุขทำตามที่เราถนัดเนี่ย”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 มีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก่อนและหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญชัดเจนมากกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาจะมีการอบรมมากขึ้น มีเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทำให้ครูเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น ส่วนเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาเด็กให้เป็นคนเก่ง คนดี และคนมีความสุข ก่อนและหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

“คิดว่าเหมือนเดิม มันก็ไม่ค่อยต่างเท่าไร แต่มีเขตนี้อาจจะชัดเจนมากขึ้น”

1.3 การสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา

1.3.1 สถานศึกษานขนาดเล็ก

สถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ไม่ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถานศึกษาดำเนินการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามความเข้าใจของตนเอง

“ช่วยเหลือตัวเอง”

ส่วนสถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในระดับที่พอเพียง สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้นอกสถานศึกษา ส่งเสริมความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ของผู้เรียน

“ถ้าในระดับเรานานี้ มันก็เพียงพอค่ะ การจัดการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรม พาเด็ก ๆ และครู ไป แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นแหล่งธรรมชาติ ไปอ่าวคุ้งกระเบน ไปเพ เนี่ยค่ะ เด็กจะกระตือรือร้นมากค่ะ”

1.3.2 สถานศึกษานาดกลาง

สถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เรื่อง การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีการแนะนำเกี่ยวกับการทำหลักสูตรจากศึกษานิเทศก์ แต่ยังไม่เพียงพอกับความต้องการ เพราะระยะเวลาไม่พอเพียง นอกจากนี้สถานศึกษาความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การสนับสนุนเรื่องสื่อการเรียนรู้และอุปกรณ์การเรียน

“เขตเค้ามาช่วยเหลือ ก็มีศึกษานิเทศก์มานะ มาแนะนำเรื่องเกี่ยวกับหลักสูตร
การทำหลักสูตรแต่ความต้องการ ไม่เพียงพอ”

ส่วนสถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้การสนับสนุนการส่งเสริมกิจกรรม การออกแบบกิจกรรม ก่อนและหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ไม่แตกต่างกัน แต่การติดต่อสื่อสารระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดีกว่า

“การส่งเสริมการจัดกิจกรรมอย่างนี้ ระหว่างก่อนมีเขตกับหลังมีเขตไม่ต่างกัน
วิธีอาจจะไม่ต่าง แต่การดูแลอาจจะต่าง ถ้าเป็นเขตจะดูแลได้ใกล้ชิดกว่า
สามารถสื่อสารได้รวดเร็วขึ้น”

1.3.3 สถานศึกษานาดใหญ่

สถานศึกษานาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความเข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ยังไม่ชัดเจน การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ไม่พอเพียง สถานศึกษาต้องการให้เขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาครู จัดการศึกษาดูงานการจัดการเรียนรู้รูปแบบ โรงเรียนสาธิต รูปแบบการสอน การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

“เท่าที่เขตมาสนับสนุนการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเนี่ย ยังครับ ยังไม่พอ”
“แต่ถ้าดูรวม ๆ ภายนอกก็เหมือนเดิม”

ส่วนสถานศึกษานาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นให้การสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในรูปของการศึกษา

ดูงาน ซึ่งถ้าครุณาไปปฏิบัติจริงก็เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษาแล้ว นอกจากนี้สถานศึกษาต้องการ ให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาติดตามผลการนำไปปฏิบัติ ด้วย

“ถ้านำไปปฏิบัติจริงๆหนูคิดว่าคงเพียงพอแล้ว ต้องขึ้นอยู่กับผู้ปฏิบัติด้วย”

“เราก็ต้องมองว่าบุคลากรเรามีจำกัด เค้าให้เราขนาดนี้เราก็พอใจ”

1.4 ความพึงพอใจของสถานศึกษาต่อการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา

1.4.1 สถานศึกษานขนาดเล็ก

สถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระของ เขต 1 ไม่พึงพอใจในการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

“เขตน่าจะมาสสนับสนุนมากกว่านี้”

ส่วนสถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระของ เขต 2 ไม่พึงพอใจในการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

“เท่าที่เขามาช่วยเรายังน้อยมาก”

1.4.2 สถานศึกษานขนาดกลาง

สถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระของ เขต 1 ไม่พึงพอใจในการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนด้านการวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

“เวลาย้ายเข้ามาเราก็ต้องดำเนินการวัดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของเราใช่ไหม

พึงพอใจไหมที่เขสนับสนุนเราอย่างนี้ ไม่พึงเท่าไร”

ส่วนสถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ไม่พึงพอใจในการดำเนินการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพราะได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่พอเพียง ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาช่วยเหลือด้านการจัดกิจกรรม

“เขตช่วยเหลือด้านการจัดกิจกรรมของโรงเรียน ไม่พอ ใจ เพราะบุคลากรค่าน้อย”

1.4.3 สถานศึกษานาดใหญ่

สถานศึกษานาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความพึงพอใจกับการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในระดับดี เพราะสำนักงานเขตพื้นที่สนับสนุนสถานศึกษาถูกต้อง เพียงแต่วิธีการพัฒนาครูยังไม่เหมาะสม ครูยังไม่เข้าใจการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

“แต่ถ้าถามว่าค่าสนับสนุนดีไหมก็ดี เพียงแต่คนปฏิบัติยังไม่ค่อยเข้าใจ”

ส่วนสถานศึกษานาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 มีความพึงพอใจกับการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการสนับสนุนด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เรื่องการจัดระบบการศึกษา

“เราก็ต้องมองว่าบุคลากรเรามีจำกัด ค่าให้เราขนาดนี้เราก็พอใจ แต่ถ้าบุคลากร”

1.5 ต้องการของสถานศึกษาในการพัฒนาจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของสถานศึกษา

1.5.1 สถานศึกษานาดเล็ก

สถานศึกษานาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาช่วยเหลือด้านครูผู้สอน ไม่ต้องการสื่อ โทรทัศน์

“ถ้าเป็นไปได้อยากให้เขตเข้ามาช่วยเหลือ ให้เขตช่วยส่งครุมา ไม่งั้นจะให้ช่วยอะไร ตอนนั้นเค้าบอกว่าจะให้ทีวีมา 10 เครื่อง ผมส่งคืนเลย ไม่งั้นครูเอาแต่ดูทีวี”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาช่วยเหลือด้านครูผู้สอน หลักสูตรและการสอน

“ต้องการให้เขตสนับสนุนครูอย่างเดียว ค่ะ แล้วเราก็มีเวลาต้องศึกษาหลักสูตร ข้อมูล การสอนด้วย”

1.5.2 สถานศึกษานขนาดกลาง

สถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมการพัฒนาครู มีการจัดอบรม และให้ศึกษานิเทศก์มาดูงาน ให้คำแนะนำที่ชัดเจนมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่อง การจัดทำหลักสูตร การวัดและประเมินผลต้องการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

“การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับการวัดเน้น

หลักสูตรต่างคนต่างทำอย่างเนี้ยไม่ดี มาตรฐานก็ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน”

“การพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนอยากให้เขตเค้าเข้ามาพัฒนา

ก็อยากให้มีการจัดอบรม ให้ศึกษานิเทศก์มาดู โรงเรียนบ่อยๆ”

ส่วนสถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาช่วยเหลือด้านบุคลากร ให้มีการเวียนครูสอน และให้มีการจ้างครูเพิ่ม

“ถ้าเป็นไปได้ต้องการให้เขตช่วยเหลือ มาดูแลเรื่องบุคลากร

ก็อยากให้มีเวียนครูที่จะสอน อยากให้สนับสนุนเรื่องครู ให้จ้างครูเพิ่ม”

1.5.3 สถานศึกษานขนาดใหญ่

สถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัฒนาสถานศึกษาด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ได้ทั้งพูด อ่าน เขียน คิดวิเคราะห์ นอกจากนี้ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนเรื่องงบประมาณและบุคลากร

“ทิศทางในอนาคตที่จะทำให้เราประสบความสำเร็จ ไม่ต้องเลิศหรูเกินไป
เราอยากให้เราแบบ โรงเรียนในฝัน ผมว่าเด็กจะไปได้เลย
ทั้งพูด อ่าน เขียน ฟัง คิด วิเคราะห์ นั้นแหละครับ ผมว่าถูกต้องใช้เลย”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 ต้องการจะพัฒนาในเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยให้มีการพัฒนาครูทั้งภาค ทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควรมีการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาให้มากกว่านี้ และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประสานการทำงานของเครือข่ายแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งตอนนี้สถาน ศึกษาารวมกันเอง หากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณ หรือให้มีศึกษานิเทศก์ประจำแต่ละเครือข่ายมาติดตามดูแล

“ซึ่งตอนนี้เราต้องมาระดม ดำเนินการเอง ซึ่งเขตก็แค่ช่วยสนับสนุนด้านงบประมาณ
หรือให้มีศึกษานิเทศก์มาประจำตามเครือข่าย มาติดตามดูแลด้วยก็ดี”

ตอนที่ 2 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิรูปครูและบุคลากร

2.1 การแข่งขันนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของสถานศึกษา ของสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา

2.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ชัดเจน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำคู่มือและเอกสารต่าง ๆ และได้แจ้งให้สถานศึกษาการวางแผนอัตรา กำลัง ส่วนการเสริมสร้างประสิทธิภาพก็ปฏิบัติงานตามแนวทางของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

“เขตพื้นที่ได้แจ้งนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล

ให้โรงเรียนทราบเป็นภาพทั่ว ๆ ไป ไม่ค่อยชัดเจน”

“เรื่องการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เขตได้จัดทำหนังสือ คู่มือ

ให้อะไรมาเราก็ทำตามหลักการ ตามหลักการพัฒนาบุคลากร ของเราทำเอง”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทางอินเทอร์เน็ต ส่วนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูโดยการจัดอบรมเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้

“เขตได้เฝ้านโยบายในเรื่องการพัฒนาครูมาให้โรงเรียน ถ้าคุณก็มีทางอินเทอร์เน็ต
ถ้ากำหนดเรื่องการพัฒนาครูเนี่ย ก็จะพัฒนาเป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้
มีการอบรมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู ปรับปรุงรายวิชา”

2.1.2 สถานศึกษานขนาดกลาง

สถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา โดยเจ้าหน้าที่กลุ่มงานที่เกี่ยวข้องและจากศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะแจ้งแผนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นระยะ ๆ ส่วนแผนการพัฒนาครูทั้งปีไม่ได้ดำเนินการ สถานศึกษามีการจัดทำแผนกำหนดอัตรากำลังตามสาขาที่ขาดแคลน คือ สาขาคณิตเรีนาฏศิลป์ พลศึกษา และคอมพิวเตอร์ ส่วนการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการและการรักษาวินัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะแจ้งในที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษาและมีการพัฒนาผู้บริหารและครู โดยการจัดอบรม และศึกษาดูงาน

“เขตพื้นที่การศึกษาก็ได้แจ้งมาให้โรงเรียนทราบ ในการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา
จากหน่วยที่รับผิดชอบก็ดี จากศึกษานิเทศก์ก็ดี ได้แจ้งมาให้โรงเรียนทราบ
ประมาณว่าจะมีการพัฒนาอะไรบ้าง”
“เค้าก็จะแจ้งมาเป็นระยะ แต่ว่าถ้าแบบทั้งปีเลย ก็ยัง”

ส่วนสถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับนโยบาย การบริหารงานบุคคลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัดเจน การพัฒนาครูใช้ระบบเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ จัดทำโครงการพัฒนาครูเสนอสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาครูให้กับเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนเรื่องการเสริมสร้างประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการ และการรักษาวินัย สำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาจัดทำเป็นเอกสารแนวการปฏิบัติราชการและกรณีศึกษาเรื่องวินัยให้กับสถานศึกษา

“เขตแจ้งมาแล้วให้เลือกหัวหน้ากลุ่มสาระกันเอง จากนั้นก็จะให้งบประมาณมา”

2.1.3 สถานศึกษานาดใหญ่

สถานศึกษานาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้รับนโยบายการบริหารงานบุคคลจากการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำรายละเอียดของนโยบายการบริหารงานบุคคลโดยจัดทำเป็นแผนปฏิบัติราชการตามกลยุทธ์ และมอบให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติราชการของสถานศึกษา มีการวางแผนอัตรากำลัง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ส่วนการส่งเสริมด้านวินัยทางสถานศึกษาได้มีการประชุมปรึกษาหารือ เรื่องการลงโทษโดยการไม่เขียน มีการลงโทษวิธีอื่น ใช้การชมเชย แก้ปัญหาให้เด็กมีความกระตือรือร้น ด้านวินัยจรรยาบรรณ ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาได้รับเอกสารกรณีตัวอย่างของข้าราชการที่ประพฤติผิดวินัยข้าราชการจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพียงเพื่อให้ครูดำเนินว่าห้ามปฏิบัติ

“ก็แจ้งตามแผนราชการของเขต เพราะเขตเค้าจะดูในนั้น และผมก็เอาของเขตมาลอกอีกที”

ส่วนสถานศึกษานาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยองเขต 2 ได้รับนโยบายการบริหารงานบุคคล ในการประชุมและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้แจ้งเป็นเอกสารซึ่งมีเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการกำหนดบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งสถานศึกษาวางแผนอัตรากำลัง โดยกำหนดกรอบอัตราให้สถานศึกษา และสถานศึกษาต้องการสาขาวิชาเอกอะไรบ้าง ส่วนการสรรหา บรรจุแต่งตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการ การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการสถานศึกษาสนับสนุนให้ครูมีการพัฒนาในลักษณะเครือข่ายสถานศึกษาและเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนการพัฒนาครูโดยการจัดสรรงบประมาณให้สำหรับการรักษาวินัย สถานศึกษาแจ้งครูเกี่ยวกับกรณีครูกระทำผิดและได้รับการลงโทษทางวินัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนการพัฒนาครูด้านนี้ โดยจัดอบรมเรื่องวินัยให้กับครูบรรจุใหม่

“ในเรื่องนี้ มีการจัดอบรมให้คณะครู มีการจัดเป็นในลักษณะของเครือข่าย
เครือข่ายกลุ่มสาระในการพัฒนาครู”

“ก็จะมีการจัดอบรมครูบรรจุใหม่ ในเรื่องของวินัยการปฏิบัติงานครูเดิม ก็จะแจ้งผู้บริหารมา”

2.2 การส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา

2.2.1 สถานศึกษานาขนาดเล็ก

สถานศึกษานาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกันไป ซึ่งหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาคูครูทุกคนมีส่วนร่วมในการทำงานมากขึ้น มีความคล่องตัวมากขึ้น มีอิสระในการปฏิบัติงาน การพัฒนาครูมีการส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดยมีบริการด้าน อินเทอร์เน็ต ให้ครูค้นคว้า มีการส่งเสริมก้าวหน้าในวิชาชีพครูเพื่อประเมินวิทยฐานะ หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาดำเนินการได้มากกว่าเดิม นอกจากนี้ครูยังได้รับการบริการด้านสวัสดิการได้รวดเร็วมากขึ้น เช่น การรักษาพยาบาล การศึกษาบุตร เป็นต้น เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสามารถลงนามอนุมัติได้ทันที โดยไม่ต้องผ่านหน่วยงานที่สูงขึ้นทำให้ล่าช้า สถานศึกษามีอิสระมากขึ้น สามารถทำทุกสิ่งทุกอย่างได้อย่างที่คิด ไม่ต้องข้ามระดับชั้นเหมือนก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีส่วนร่วมในการทำงาน ร่วมปรึกษาแก้ไขปัญหาและศึกษาดูงาน ส่วนการส่งเสริมการพัฒนาการปฏิบัติงานตามมาตรฐานจรรยาบรรณวิชาชีพ หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา มีการส่งเสริมให้ความรู้ แนวทางการปฏิบัติกับครูผู้สอนมากขึ้น เช่น วิธีการลงโทษนักเรียน ระบบการชมเชย เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพมีความเข้มข้นมากขึ้น ซึ่งสถานศึกษาทำทุกอย่างตามความขาดแคลน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานับสนุนการพัฒนาครู โดยการให้คำปรึกษาเมื่อสถานศึกษามีปัญหา แต่ก็ไม่ชัดเจนทุกเรื่อง

“ผมว่าก็ดี เพราะผอ.อนุมัติเองได้เร็วกว่า ไม่ต้องมีขั้นตอนเยอะ”

“ถ้าถามผมก็ชอบเดี๋ยวนี เพราะมันอิสระ มันอยากจะคิดอะไรก็ได้”

“พัฒนาวิชาชีพ ความหมายของ ศส.สาม และก็ในฐานะตรงนี้

ผมเองก็ทำทุกอย่างตามความขาดแคลน เราก็พยายามสร้างปัจจัยที่ทำให้ครูมีความก้าวหน้า”

“ผมว่ามันเข้มข้นกว่า มีเขตเนี่ยน่าจะทำได้มากกว่าเก่า ได้ดีกว่าเก่า”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แยกต่าง กัน ซึ่งก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาการกำหนดอัตรากำลังยังไม่ขาดแคลนเหมือนหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดส่งเสริม สนับสนุนให้มีอัตราจ้าง อัตราครูพอกับจำนวนผู้เรียน ถึงขาดก็ไม่ขาดมากเท่าหลังมีเขตพื้นที่ การศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะรัฐบาลต้องการลดอัตรากำลัง จึงส่งผลให้สถานศึกษาขาดแคลนครู และบุคลากรทางการศึกษาเป็นจำนวนมาก การส่งเสริมพัฒนาครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ โดย ให้ครูค้นคว้า การส่งเสริมก้าวหน้าในวิชาชีพครูหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาดำเนินการได้ มากกว่าเดิม นอกจากนี้ครูยังได้รับการบริการด้านสวัสดิการได้รวดเร็วมากขึ้น เช่น การรักษา พยาบาล การศึกษาบุตร เป็นต้น ส่วนการพัฒนาประสิทธิภาพของครู เขตพื้นที่การศึกษามีแนวทาง ในการทำงานด้านนี้ชัดเจนมากขึ้น เพราะมีนโยบายชัดเจนกว่าเก่า มีการจัดอบรมพัฒนาครู มีการกำหนดให้ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งที่เป็นภาพชัดเจน ได้แก่ โรงเรียนในฝัน โรงเรียน พระราชทาน เป็นต้น และมีผู้บังคับบัญชาติดตามผลงาน ส่งผลให้ครูและสถานศึกษากระตือรือร้น ประกอบกับสถานศึกษามีการร่วมมือกันเป็นเครือข่าย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริม วิทยากรและงบประมาณให้สถานศึกษามาจัดสรรกันเอง ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษามีการส่งเสริม ด้านจรรยาบรรณวิชาชีพไม่แตกต่างกับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา การมีเขตพื้นที่การศึกษาก็ทำให้ ครูและสถานศึกษารวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ ทุกอย่างอยู่ที่เขตพื้นที่การศึกษาจะตัดสินใจ ไม่มีแกนนำใน การพัฒนาครู ไม่มีพี่เลี้ยง ต่างจากก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา จะมีระบบกลุ่มโรงเรียนตามกฎหมาย การพัฒนาทำได้ง่ายขึ้น ส่วนการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ดีกว่าก่อนมี เขตพื้นที่การศึกษามาก มีการส่งเสริม ติดตามช่วยเหลือ ทำให้ครูมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้ มากขึ้น

“ช่วงเมื่อเป็นเขตแล้ว เพราะว่าตอนก่อนนั้น ครูก็ยังมีพอ โรงเรียนอยู่ก็ไม่หนักใจอะไร

แต่พอมาปัจจุบันนี้ เรื่องอัตรากำลังนี้มันขาด ไม่พอเพียงนะ”

“ตอนนี้เค้าแบ่งเป็นเขต ศูนย์กลางมันจะอยู่ที่เขต บางทีการติดต่อ

การตัดสินใจมันจะอยู่ที่เขต ต้องผ่านหลายขั้นตอน”

“ผมว่าเดี๋ยวนี้ดีกว่า ได้เร็วกว่าแล้วก็ง่ายขึ้น มันไม่ต้องผ่านอะไรหลายขั้นตอน

การเบิกเรื่องจัดซื้อ จัดจ้างก็เร็วขึ้น”

2.2.2 สถานศึกษานาคกลาง

สถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาชัดเจน มีการจัดสรรงบประมาณเพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา ตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การดำเนินงานดีกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีอำนาจมากขึ้นที่จะพัฒนา สามารถกำหนดความเหมาะสมให้ครูได้พัฒนาตามความต้องการ แต่เมื่อจัดสรรงบประมาณด้วยตนเองก็ส่งผลกระทบมากขึ้น บุคลากรไม่เพียงพอทำให้เกิดปัญหาได้เช่นกัน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา การการจัดสรรงบประมาณชัดเจน มีความคล่องตัวมากขึ้น ทำให้ครูมีความกระตือรือร้นแต่ภาระงานก็มากขึ้น โดยเฉพาะมีการประเมินมาก ครูทำงานส่วนตัวมากกว่าสอนผู้เรียน ซึ่งก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษางานการประเมินจะถูกสั่งการให้ดำเนินการและไม่ตรงตามความต้องการ ส่วนการส่งเสริมการพัฒนาวิชาชีพครู สถานศึกษาได้รับข่าวสารข้อมูลจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัดเจน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดประชุมส่งเสริมความเตรียมพร้อมให้แก่ครูที่มีความต้องการในการประเมิน การส่งเสริมด้านข่าวสารข้อมูลของการส่งเสริมวิทยฐานะ มีผลการกระตุ้นต่อผู้ที่มีความต้องการพัฒนาเป็นอย่างมาก หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาการได้รับสวัสดิการมีความคล่องตัวขึ้น

“เมื่อก่อนที่เรายังไม่มีเขตพื้นที่การศึกษาเนี่ยส่วนใหญ่จะเป็นการดำเนินการตามหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เมื่อก่อนเราก็อยู่ในฐานะที่เป็นหน่วยงานย่อย

งบประมาณทั้งหมดที่ถูกจัดสรร เราก็ไม่รู้ตัวเลข”

“เราก็มีอำนาจมากขึ้นที่จะพัฒนา ก็ได้กำหนดการที่จะพัฒนาครู ตามความต้องการของโรงเรียน”

“แต่หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาเนี่ยมันก็เปิดกว้างมากขึ้นในเรื่องของสวัสดิการเนี่ย

เราก็พยายามจัดสรร แต่มันก็มีข้อจำกัดในเรื่องของงบประมาณ

แต่ว่าหลังจากมีเขตก็คือดีขึ้น มีความคล่องตัวมากขึ้น”

ส่วนสถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา การจัดสรรงบประมาณดีกว่าก่อน การประชาสัมพันธ์ การดำเนินงานได้คล่องตัวและรวดเร็วกว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วม และมี

อิสระในการทำงานร่วมกับสถานศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ครูได้ประโยชน์และได้รับการส่งเสริมพัฒนาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอย่างทั่วถึงกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้ครูมีความรู้รู้เฝ้าเรียนดีขึ้น ส่วนการส่งเสริมด้านจรรยาบรรณวิชาชีพ ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับมีหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ไม่แตกต่างกัน

“มีเขตดีกว่า เพราะเค้าจัดสรรงบประมาณให้ดีกว่าแต่ก่อน”

“ผมว่าตอนนี้ดีกว่าเดิม เพราะมีการประเมินผลการเรียนการสอนของครู

มีเขตแล้วสามารถดูแลได้ทั่วถึงกว่า”

“ต่างกัน การเฝ้ารู้เฝ้าเรียนต่าง ๆ ดีขึ้น”

2.2.3 สถานศึกษานขนาดใหญ่

สถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่าง กัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาการส่งเสริมสนับสนุนเรื่องงบประมาณ การดูแลสถานศึกษาจากหน่วยงานในท้องถิ่นมากกว่าหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมด้าน อัตราค่าจ้างครูในสถานศึกษาแต่เพียงให้สถานศึกษาสำรวจอัตราค่าจ้างเท่านั้น ส่วนด้านการพัฒนา ความก้าวหน้าในวิชาชีพครู หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การส่งเสริม พัฒนาครูน้อยลง คุณภาพเด็กลดลง ก่อนเป็นสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ การพัฒนาครู เฉพาะในเขตอำเภอ ซึ่งมีครูจำนวนน้อยกว่า มีการอบรมมากกว่า ศึกษาพิเศษก็สามารถเข้ามา ติดตามดูแลได้บ่อยครั้ง มีความรู้ดีเกือบอุ่นกว่า หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาการติดตามดูแลยากขึ้น เพราะพื้นที่กว้างเกินไป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องรับผิดชอบหลายอำเภอ สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรโดยการประชุม วางแผน ทำให้ต้องพัฒนามากขึ้น โรงเรียนมีการจัดทำคู่มือให้ครูได้ทราบการทำงานของตนเอง ส่วนการรับบริการด้านสวัสดิการ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนด้านสวัสดิการดีขึ้น มีความรวดเร็วมากขึ้น เช่น การเบิกจ่ายค่ารักษาพยาบาล การศึกษาบุตร เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตามสถานศึกษา ได้รับความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

“อัตราค่าจ้างเค้าจะให้สำรวจ สำรวจอัตราค่าจ้าง แล้วก็ให้เราแจ้งกลับไป

พอเราแจ้งกลับไปเค้าก็เจียบ แบบว่าให้เราแจ้งว่าเราขาดเราเกิน อะไรเท่าไร แต่พอเราทำ เราก็ไม่เคยได้รับตรงนี้ เราจะได้รับการดูแลจากท้องถิ่นมากกว่า ท้องถิ่นจะให้การดูแลมาก”

“สวัสดิการจะเร็วกว่าเดิมนะเร็วกว่าแต่ก่อนเยอะเลย”

“ก็พัฒนาขึ้นแต่ว่า ยังไงละ มันเหมือนว่าพัฒนาขึ้นไป แต่ว่าเด็กมันตกต่ำลง แบบว่า การเรียนของเด็กมันตกต่ำลง คุณภาพของเด็กมันลดลง แต่ครูพัฒนาขึ้น”

“สำหรับผมนะ ระหว่างก่อนกับหลังมีเขต ผมว่า เมื่อตอนก่อนมีเขตเนี่ย การพัฒนามันจะทำได้ดีกว่า มีโครงการเยอะกว่า มีการอบรมบ่อย โดยเฉพาะผมเนี่ย ไปอบรมบ่อย ๆ ตอนก่อนเค้าต้องการเรื่องอะไรก็มีจัดอบรมให้ไป แต่พอเป็นเขตเนี่ย ผมรู้สึกว่าจะทิ้งระยะยาว นาน ๆ ถึงจะมีการอบรม ปีหนึ่งมีสักสองครั้ง”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษาแตกต่างกัน แต่วิธีการส่งเสริมและพัฒนาครู ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาไม่แตกต่างกัน คือ ใช้วิธีการอบรมเหมือนเดิม ด้านการมีอิสระ ความคล่องตัว ความรวดเร็วในการพัฒนาบุคลากร การเดินทางติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องใช้เวลามากกว่าเดิม แต่ด้านการพัฒนาบุคลากรการส่งเสริมให้ครูเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และการใช้อินเตอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารอำนวยความสะดวกจะมีมากกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้สนับสนุนด้านนี้ค่อนข้างมากกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนด้านการส่งเสริม เรื่องจรรยาบรรณ มาตรฐานวิชาชีพ ความก้าวหน้าทางวิชาชีพ สวัสดิการของรัฐและประโยชน์เกื้อกูล ก่อนและหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา มีการส่งเสริม เหมือน ๆ กัน

“ผมว่าตอนก่อนดีกว่าในเรื่องของการเดินทาง (ในโรงเรียนผมนะ)

เดี๋ยวนี้ต้องเดินทางตั้งไกลกว่าห้าสิบกิโล”

“เดี๋ยวนี้มีอินเตอร์เน็ตทำให้การติดต่อจะดีกว่า สะดวกกว่า”

2.3 การสนับสนุนสถานศึกษาในการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.3.1 สถานศึกษานขนาดเล็ก

สถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ตรงกับความต้องการของครูเท่าที่ควร และ ไม่เพียงพอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน่าจะมีการอบรมพัฒนามากขึ้น และให้มีศึกษานิเทศก์ดูแล

“อย่างเช่นเรื่องการเงิน วัสดุ อะไรพวกเนี่ย เพราะบางทีจะเปลี่ยนเจ้าหน้าที่ มีการพัฒนาทุกปี”

“คิดว่าเพียงพอไหม ผมว่าน่าจะมากกว่านี้สักนิดหนึ่ง ให้มาถึขึ้น

มาพูดคุยพบปะกับคณะกรรมการ ให้คณะกรรมการรับทราบว่าการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง

อย่างว่าการศึกษาที่มีการเปลี่ยนแปลงยังงี้บ้าง เขตมีนโยบายยังงี้”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่เพียงพอ สถานศึกษาต้องการมีครูผู้สอนให้เพียงพอแก่นักเรียน เพราะครูมีความสำคัญมาก มีเครื่องคอมพิวเตอร์มากแต่ไม่มีครูสอนก็ไม่เกิดประโยชน์ ปัญหาครูไม่เพียงพอเป็นปัญหาใหญ่บางครั้งสถานศึกษาต้องจ้างครู การสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่เพียงพอ

“ก็มีอบรมบ่อยค่ะ แต่จริงหนูอยากเน้นว่าแค่ให้มีครูสอน เด็กพอเพียงมันก็พอแล้วค่ะ

ไม่ต้องไปมีอะไรมาก”

“บางทีให้คอมพิวเตอร์มาเนี่ย แต่ไม่มีครูมาสอนหรือขาดครู”

“ก็เรื่องบุคลากรเนี่ยแหละ ตอนนี้สอนเนี่ย ห้าคน หกชั้น”

2.3.2 สถานศึกษานาดกลาง

สถานศึกษานาดกลาง ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่พอเพียง กับการความต้องการ โดยเฉพาะเรื่องการอบรม มีความต้องการจำนวนหลายคนในการอบรมพัฒนา แต่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะให้จำนวนจำกัด ด้านสวัสดิการก็เช่นเดิม มีแต่โบนัสที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้มา

“เรื่องสวัสดิการเนี่ย อืม ก็คงไม่มีครับ จะมีก็คือตามที่ระเบียบที่เคยว่ามาแหละครับ

แต่ถ้านับเป็นขั้นเป็นขั้นนี้ก็คือยังไม่มี แต่ว่าก็มีโบนัสเขต”

“ก็น่าจะไม่พอนะ จริง ๆ เราจัดกรอบภาระหน้าที่ที่ต้องทำเนี่ย ก็คงจะต้องมีการพัฒนากันหลายด้าน

หลายเรื่อง อย่างเช่นบางทีการจัดอบรมเนี่ย เค้าให้ไปแค่คนเดียว

แต่ว่าเราอยากจะไปกันตั้งหลายคนแต่ก็ไปไม่ได้ เค้าไม่มีงบให้”

ส่วนสถานศึกษานาตาลที่อยู่ในพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังไม่พอเพียงกับความต้องการ โดยเฉพาะการพัฒนาครูในเครือข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีเพียงการสนับสนุนเรื่องใหญ่ ๆ อย่างงบประมาณ

“ก็จัดตั้งทำโครงการตามกลุ่มสาระ แต่ไม่เพียงพอเท่าไร
เขตเค้าจะอนุมัติเรื่องใหญ่ ๆ เท่านั้น เช่น เรื่องงบประมาณ การเงินต่าง ๆ”

2.3.3 สถานศึกษานาตาลใหญ่

สถานศึกษานาตาลใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ยังไม่พอเพียงและไม่ต่อเนื่อง

“ผมว่าน้อยนะ ยังไม่ค่อยต่อเนื่องเท่าไร ก็คือยังไม่พอใจละนะ”

ส่วนสถานศึกษานาตาลใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับการสนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพียงพอสำหรับสถานศึกษา มีการสนับสนุนสถานศึกษา โดยวิธีการอบรม

“ผมว่าเพียงพอแล้ว เพราะว่ามันนอกจากเขตยังมีกลุ่มสาระด้วย ครูจะเข้ารับการอบรมบ่อยครั้ง”

2.4 ความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

2.4.1 สถานศึกษานาตาลเล็ก

สถานศึกษานาตาลเล็กที่อยู่ในพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษาน้อย การส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากรยังไม่พอเพียง สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาน่าจะมีการดำเนินงานที่เข้มข้นกว่านี้ และควรมีการติดตามประเมินผล

“ผมว่าน่าจะเข้มข้นกว่านี้ ให้เขาลงมาดูบ่อยๆ มาให้ความช่วยเหลือ”

“อยากให้มาดูแล ช่วยเหลือมากกว่านี้”

ส่วนสถานศึกษานาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ปานกลาง

“พอใจในระดับหนึ่ง ปานกลางไม่มาก”

2.4.2 สถานศึกษานาขนาดกลาง

สถานศึกษานาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ปานกลาง

“ก็พอใจในระดับหนึ่ง แต่ถ้าได้เพิ่มอีกก็ดี ถ้าเค้าให้ครูเยอะ ๆ เนี่ย
ก็จะมีกำลังใจ เพราะปฏิบัติไปแล้วครูไม่ค่อยพอ”

ส่วนสถานศึกษานาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ดี ส่วนที่ไม่พอใจคือต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนครูให้ตรงตามวิชาเอก นอกจากสนับสนุนการจัดอบรมเรื่องที่ครูต้องการ และควรมีการจัดสรรงบประมาณในการอบรมจะทำให้มีความจริงจังกว้างขวาง

“การพัฒนาครูก็ดี แต่บุคลากรเราวิชาเอกบางวิชามันก็ไม่ได้”

“สำหรับผม ผมก็ว่ามันดีขึ้น พอใจขึ้น แต่ส่วนที่ไม่พอใจ คือ ผมว่าเค้ายังไม่จริงจัง ไม่เต็มที่
แนวเค้าก็ดี แต่เค้ายังเหมือนกัก ๆ อยู่ อย่างเรื่องของ งบประมาณ เหมือนยังไม่เพียงพอ”

2.4.3 สถานศึกษานาขนาดใหญ่

สถานศึกษานาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ดี ในการสนับสนุนเบิกสวัสดิการค่ารักษาพยาบาลจะเร็วกว่าเดิมมาก ครูผู้บริหาร

และถูกจ้างประจำที่ใช้สิทธิในการเบิกค่ารักษาพยาบาล ส่งคำขอก็ได้รับการอนุมัติเลย ได้เงินทันที เป็นการช่วยเหลือข้าราชการ ซึ่งก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาได้รับเงินชำมาก ส่วนการสนับสนุน การพัฒนาครูด้านอื่น ๆ ที่สถานศึกษาไม่พึงพอใจ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายผู้บริหาร สถานศึกษากับผู้บังคับบัญชาจะน้อย จะมีความใกล้ชิดก็เฉพาะผู้บริหารสถานศึกษากับสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาเท่านั้น ส่วนครูจะมีความสัมพันธ์กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาน้อยมาก

“สวัสดิการจะเร็วกว่าเดิมนะเร็วกว่าแต่ก่อนเยอะเลย”

“ผมว่าพอเป็นเขตเนี่ย สัมพันธ์ระหว่างฝ่ายบริหารกับฝ่ายบังคับบัญชา จะน้อยลง ดูจะห่างกันมากจะใกล้ชิดก็คือผู้บริหารกับสำนักงานเขตเท่านั้นเอง ส่วนครูเนี่ยจะห่างมาก”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต่อการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา ดี เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพยายามสนับสนุนสถานศึกษา ทั้ง ๆ ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเอง ก็ขาดแคลนเจ้าหน้าที่

“คือตอนนี้เขตนึกจะมองในเรื่องของบุคลากร มักจะกันไว้ ไม่ยอมจัดลงมาให้เต็ม”

2.5 ความต้องการของสถานศึกษาในการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากร และความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนการส่งเสริมพัฒนาครูและบุคลากรของสถานศึกษา

2.5.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความต้องการพัฒนาด้านความก้าวหน้าในวิชาชีพ สวัสดิการต่าง ๆ และอัตราค่าจ้างครูจำนวนมาก และต้องการ ให้เขตพื้นที่การศึกษาส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและบุคลากร

“เรื่องความก้าวหน้าของครูนี้แหละ สวัสดิการบ้างก็ดี”

“สนใจอย่างยิ่ง อยากได้ครูเพิ่ม มาก ๆ เลย อยากให้มีการจ้างสอนที่ผมกำลังจะคุยอยู่นี้”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีความต้องการพัฒนาครูและบุคลากร ให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานเรื่องเทคโนโลยี โดย

การจัดอบรม ศึกษาดูงาน ให้ครูเกิดความตระหนักในหน้าที่ และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาช่วยเหลือด้านอัตรากำลังครูให้เพียงพอ

“ก็เพิ่มในเรื่องเทคโนโลยี ก็เหมือนเดิมนะค่ะ อบรมดูงานต่าง และก็ให้ครูตระหนักในหน้าที่นะ”

“ก็ให้มาก่อนแล้วก็ว่ากันละ ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไรเรื่องการพัฒนาครูนี้ จะมีก็แค่เรื่องครูขาดแหละ ครูน้อยไม่เพียงพอ โรงเรียนอนุบาลน่าจะมาเปิดที่นี่บ้างสิ”

2.5.2 สถานศึกษานาดกลาง

สถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระของ เขต 1 มีความ ต้องการพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยต้องการให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพิ่มจำนวนผู้เข้าอบรมแต่ละครั้งอย่างน้อย 2 คน เมื่อกลับจากอบรม จะได้นำไปใช้ได้จริง และควรอบรมให้ครบทุกคน นอกจากนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควร ประกาศนโยบายการวัดผลและประเมินผลให้เหมือนกันทั้งหมด เมื่อมีผู้เรียนย้ายสถานศึกษาจะได้ ไม่มีปัญหาในการวัดผลและประเมินผล

“ค่ะ แล้วก็อยากใช้เวลาไปอบรมเนี่ย เพิ่มคนอีกสักสองคน บางทีไปคนเดียวมันฟังไม่ไหว

ไปกันสองคนกลับมาถามกันได้ และบางทีเวลาเค้าจัดอบรมเนี่ย

จัดอบรมป.หนึ่ง ก็อบแต่ป.หนึ่ง อยู่นั้นแหละ ป.อื่นไม่เคยได้อบรมเลย”

“ก็อยากได้การประเมินผลที่เหมือนกัน แบบว่าพอเด็กอยู่โรงเรียนหนึ่งก็มีปัญหา พอย้ายไปอีกโรง เรียนหนึ่งก็ยังมีปัญหาอยู่ ก็คืออยากให้กำหนดให้ชัดเจนไปเลย ทำเป็นนโยบายชัดเจนไปเลย”

ส่วนสถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระของ เขต 2 มีความต้องการพัฒนาครูและบุคลากร ด้านวิชาการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนและความรู้ใน กลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ สำหรับความต้องการในการพัฒนาส่วนใหญ่เครือข่ายกลุ่มสาระ การเรียนรู้จะทำการสำรวจความต้องการมากกว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาจะพัฒนาครูต่อเมื่อมีงบประมาณเท่านั้น

“อย่างให้เกี่ยวกับครูด้านของวิชาการ ให้มีการจัดอบรม มีการพัฒนาการเรียนการสอนให้จริงจังขึ้น”

“คือโรงเรียนเล็ก ๆ นะคะเวลาจะอบรมทีก็มีแค่หน้าเดิม ๆ บางทีก็มีครูประจำการแค่สามคน

แต่บางทีครูบางท่านบอกว่าวิชานั้นไม่ค่อยรู้อยากอบรม”

“ไม่เคยละ นอกจากว่างบตัวไหนเหลือก็จะเรียกไปอบรม”

2.5.3 สถานศึกษานาขนาดใหญ่

สถานศึกษานาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความต้องการพัฒนาครูและบุคลากร ในส่วนที่ครูมีความบกพร่องตามข้อเสนอแนะของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยการศึกษาดูงาน ต้องการให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยงสถานศึกษาในการพัฒนาครูตามจุดที่บกพร่อง

“ถ้าผมจะพัฒนาครูอะไร ผมดูจากการประเมินของสมศ. เนี่ยมาดูมาจัด

โดยเฉพาะที่ผมเสนอ ผอ.ไปเนี่ย ที่ผมจะทำมศ.สามเนี่ย”

“ก็อยากจะให้เป็นพี่เลี้ยงในบางส่วนที่เรายังไม่ค่อยดี แต่ส่วนเราตอนนี้เราจะบริหารตรงจุดอ่อนที่เรามี และเราก็จะได้ทั้งแก้จุดอ่อนและพัฒนาบริหารตรงนี้ไปด้วย”

ส่วนสถานศึกษานาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 มีความต้องการพัฒนาครูและบุคลากร โดยสนับสนุนครูไปเรียนเพิ่มเติม ศึกษาต่อให้สูงขึ้น เช่น การให้ทุนครูศึกษาต่อ เป็นต้น ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในการอบรมครูแต่ละครั้ง สถานศึกษาจะได้ใช้สื่อที่พัฒนาครูในสถานศึกษาได้ทุกคน

“ให้ไปอบรมที่โรงเรียนละแค่สองคนเอง อะ ไร่อย่างเนี่ย อย่างให้เขตติดตามในเรื่องนี้ด้วย

และก็อยากให้แบบอบรมแล้วทำเป็นซีดีมาเปิดจะได้เข้าใจกันทุก ๆ คน”

ตอนที่ 3 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการปฏิรูปการบริหารจัดการ

3.1 การแข่งขันนโยบายเกี่ยวกับการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.1.1 สถานศึกษานาขนาดเล็ก

สถานศึกษานาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำคู่มือการดำเนินการส่งมายังสถานศึกษา

“เรื่องการจัด โครงสร้างการบริหารในโรงเรียน ครับ
อันนี้เขตเค้าแจ้งหรือเราทำเองเค้าก็มีคู่มือมาให้”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำเอกสารแบบฟอร์มการแบ่งโครงสร้างให้กับสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินงานในระยะเริ่มต้นมีการจัดทำตามเอกสารของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ภายหลังมีการปรับเปลี่ยนการดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล

“เรื่องการแบ่งโครงสร้างละ ของวัดบ้านนา นี เขตเค้าแจ้งนโยบายเรื่องนี้ ตอนแรก
เค้าก็จะให้สื่อ ๆ กับเขตเลย แล้วก็จะ มีแบบฟอร์มมาให้”

3.1.2 สถานศึกษานขนาดกลาง

สถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา และมีการดำเนินการตามนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำคู่มือการบริหารงานตามภารกิจโครงสร้างงาน

“โรงเรียน ของเราจัดการสร้างบริหารงานเป็น 4 กลุ่ม ครับ
ตามที่สำนักงานเขตพื้นที่ได้กำหนดมา เขตได้แจ้งเป็นนโยบายให้เราทราบ
การแจ้งเนี่ย ก็มีหนังสือพร้อมส่งคู่มือเล่มสีฟ้ามาให้ ซึ่งมันก็สอดคล้องกับของกระทรวง”

ส่วนสถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา และดำเนินการตามนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม ตามหนังสือและคู่มือการบริหารงานตามภารกิจโครงสร้าง ที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งให้ทราบบทบาทหน้าที่ของแต่ละกลุ่มบริหาร

“โรงเรียนจะมีโครงสร้างใหม่จากเดิมหกงาน เป็นสี่งาน ล่าสุดเขตให้ส่งเป็นหนังสือ
โดยเขตกำหนดนโยบายมา มีแนวทาง คู่มือบอกมาว่าแต่ละกลุ่มทำอะไรบ้าง”

3.1.3 สถานศึกษานาคใหญ่

สถานศึกษานาคใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา และดำเนินงานตามนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดทำคู่มือการดำเนินงาน นอกจากการจัดการกิจโครงสร้างตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแล้ว สถานศึกษาได้แต่งตั้งผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษาขึ้นเพิ่มเติมจากโครงสร้างเดิม คือ งานบริการ

“การแบ่งโครงสร้าง การกิจโครงสร้างเนี่ย ในโรงเรียนเรา เขตได้ให้คู่มือมาเล่มหนึ่ง
ผมทำตามคู่มือครับ ทีนี้ผมคิดว่างานเนี่ย มันน่าจะแต่งตั้งผู้ช่วยขึ้นมาอีกฝ่าย”

“งานผมว่ามันครอบคลุมงานมากกว่า เพราะว่าอย่าง งานอาคารสถานที่เนี่ยมันใหญ่นะ
แต่เอาไปรวมกับงานบริหารทั่วไป งานธุรการก็ใหญ่นะ แต่ต้องมาอยู่ในบริหารทั่วไป”

ส่วนสถานศึกษานาคใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 ได้รับนโยบายการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาแจ้งนโยบายเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ในที่ประชุมผู้บริหารประจำเดือนและจัดทำเป็นคู่มือการบริหารงานตามภารกิจโครงสร้าง 4 กลุ่ม

“เขตก็แจ้งเป็นลักษณะการประชุมของกรรมการเขตว่าให้จัดเป็นสี่ฝ่ายและทำเป็นเอกสารด้วย”

3.2 การจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาก่อนและหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา

3.2.1 สถานศึกษานาคเล็ก

สถานศึกษานาคเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งาน คืองานวิชาการ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์กับชุมชน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ตามแนวทางคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งสถานศึกษามีความคล่องตัวในการบริหารงาน 4 กลุ่มมากขึ้น และงานทั้ง 4 กลุ่ม มีความสัมพันธ์ ครอบคลุมกันทุกส่วนแตกต่างจาก 6 งาน

เดิมมาก แต่กลุ่มบริหารทั่วไปได้แต่งตั้งบุคลากรภายในโรงเรียนเวียนกันรับผิดชอบดำเนินการ ทำให้ขาดความคล่องตัวในการทำงาน การติดตามประเมินผลการดำเนินงาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาติดตามผลการดำเนินงาน เมื่อมีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

“เขตเค้าก็มีคู่มือมาให้ เรานี้ทำสี่ ผมถนัดสี่แล้ว คือเราจะศึกษา และก็เริ่มคุ้นเคย สิ่งงาน กว้าง มีความสัมพันธ์ทุกส่วน งานทั่วไปก็มีครู 2 ท่าน แต่เราก็ช่วย ๆ กันทำ เวียน ๆ กันไป”

“เขตเค้ามาช่วยเหลือ ติดตามก็มี 4-5 ท่านที่มาตรวจสอบการประเมินคุณภาพภายใน ส่วนใหญ่ เค้าก็จะมาเวลาประเมิน”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ต่างกันก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่งจะมีความพึงพอใจในการจัดการกิจโครงสร้างการบริหารงานแบบ 6 งาน เพราะมีความละเอียดกว่า แม้มีปัญหาด้านจำนวนบุคลากรรับผิดชอบงาน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา มีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ซึ่งมีการบริหารงานที่เป็นองค์รวมดี แต่ไม่ชัดเจน สถานศึกษาต้องดำเนินการบริหารงานตามภารกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา ตามแนวทางของคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล คือ จัดภารกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา เป็น 4 กลุ่ม

“เดิมก่อนมีเขตเนี่ย เราจัดเป็น 6 งาน ดี ก็ละเอียดดี เนี่ยดีกว่า คนปฏิบัติเราก็ช่วย ๆ กัน คนหนึ่งก็ทำ หลายๆงาน เราจะ ไม่บอกว่างานใครของใคร เราช่วย ๆ กันทำ งานเนี่ยชัดเจนขึ้น 4 งาน มันเหมือนไปรวม ๆ กัน การบริหารมันอาจจะดีแต่ก็ไม่ชัดเจน เขตเค้าส่งคู่มือ และผัง ไม่มีเลยนะ”

3.2.2 สถานศึกษานาขนาดกลาง

สถานศึกษานาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการจัดการกิจโครงสร้างก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์กับชุมชน หลังมี

เขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป มีการปฏิบัติงานที่เป็นระบบ โรงเรียนมีกรอบการทำงานชัดเจนขึ้น มากกว่าการจัดการกิจโครงสร้างเป็น 6 งาน การจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาทั้งสองแบบ มีความแตกต่างในบางส่วนของงาน ปัจจุบันความคล่องตัวในการทำงานช้าลง อาจจะเป็นเพราะภาระงานมากขึ้น

“ความคล่องตัวความเร็วความเป็นอิสระเป็นระบบดี 6 เนีย ชับซ้อน

แต่ปัจจุบัน 4 เนีย การกิจงานหลัก ๆ ยังคงเดิม “

“ณ เวลานี้ผมว่ามันช้าลงชะลอตัว เพราะว่างานข้อมูลสารสนเทศงานมันเยอะกว่ามาก”

ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีการจัดการกิจโครงสร้างก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์กับชุมชน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ซึ่งมีลักษณะการทำงานเหมือนก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา เพียงแต่เปลี่ยนชื่อกลุ่มบริหารเท่านั้น นอกจากนี้พบว่าสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 หลังมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างการบริหารเป็น 4 กลุ่ม แต่มีลักษณะไม่เหมือนกัน คือหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาใหม่ ๆ จัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา เป็นกลุ่มอำนวยการ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มแผนและนโยบาย และกลุ่มบริหารทั่วไป ต่อมากระทรวงศึกษาธิการจัดทำคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในฐานะนิตบุคคล ได้จัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป

“ก็ต่างจากเดิมแค่ชื่อกลุ่ม แต่การทำงานก็ยังเหมือนเดิม อย่าง ฝ่ายอำนวยการก็ทำหน้าที่เรื่องการเงิน เบิกจ่าย ซึ่งตอนนี้มีสิ่งงานก็มี ฝ่ายอำนวยการ ฝ่ายบริหารทั่วไป ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายแผน”

3.2.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการจัดการกิจโครงสร้างก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งาน คืองานวิชาการ งานธุรการ งาน

กิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์กับชุมชน และมีความพอใจกับงาน เพราะมีการแบ่งงานบริหารภายในสถานศึกษาชัดเจน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดภารกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ที่ยังมีความสับสนและไม่เป็นเอกภาพ

“หน่วยงานเดิมคืออยู่แล้ว เพราะว่าละเอียดยดี งานครอบคลุมมากกว่า
ตอนนี้แย่ สับสน ไม่เป็นเอกภาพ ผมว่าหนักกว่า ผมว่าก็เหมือน ๆ กัน”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีการจัดการกิจโครงสร้างก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษากับหลังมีเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษามีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่และงานความสัมพันธ์กับชุมชน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษาจะแบ่งภารกิจโครงสร้างการบริหารเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป แต่ส่วนใหญ่งานย่อยก็จะเหมือน ๆ เดิม โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะกำหนดกรอบกว้าง ๆ มาให้ การแบ่งงานเป็น 6 งาน อย่างก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาจะมีความชัดเจนกว่าตอนหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งการแบ่งเป็น 4 กลุ่ม งานจะไม่ชัดเจนและมีความซับซ้อนมากกว่าด้วย การแบ่งภารกิจโครงสร้างทั้งสองแบบนี้โครงสร้างภายในจะเหมือนเดิม ต่างกันเฉพาะชื่องานหรือกลุ่ม

“ก็เหมือนเดิมไม่ต่างเลย มันก็จะคงเดิม จะต่างก็เรื่องที่
รวมงานพวกความสัมพันธ์ชุมชนเข้ากับอาคารสถานที่”

3.3 การสนับสนุนสถานศึกษาในการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.3.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการติดตาม ประเมินผลงานจากการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา สถานศึกษาคิดว่าการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว มีความเพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา

“เขตเค้าก็มีคู่มือมาให้ ก็มีมาตรวจสอบการประเมินคุณภาพภายใน ส่วนใหญ่
เค้าก็จะมาเวลาประเมิน ก็ดีแล้วครับ ก็พอใจครับ ต่อจากนี้ก็ไม่รู้”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนสถานศึกษาในการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา
แต่เพียงการกำหนดขอบข่ายภารกิจแต่ละกลุ่มบริหารมาให้สถานศึกษากว้าง ๆ สถานศึกษาคิดว่า
การสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว มีความเพียงพอกับความต้องการของ
สถานศึกษาแต่ไม่มาก

“การแบ่งโครงสร้างเนี่ยเราทำตามเขตแจ้ง เค้ามีผังมาให้เลย ก็ให้เรารับรู้ รับทราบ
และเราก็ทำตามที่เค้าแจ้งมานั้นแหละ เวลาให้ตอบอะไรก็ตอบ ๆ ไปนั่น
อ่านหัวก็พอ เอาความรวดเร็วเป็นหลัก”

3.3.2 สถานศึกษานขนาดกลาง

สถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาตามแนวทางคู่มือ
การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล สถานศึกษาคิดว่าการสนับสนุนของสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว ยังไม่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา ซึ่งลักษณะการปฏิบัติ
งาน สถานศึกษามีความต้องการ เพิ่มรายละเอียดของการปฏิบัติงาน วัสดุ สื่อ อุปกรณ์ และที่เป็น
หัวใจหลัก คือ งบประมาณ

“เรื่องการสนับสนุนการแบ่งภารกิจโครงสร้างเนี่ย เอาเป็นว่าคงไม่มีละกัน ไม่ชัดเจนเขตสนับสนุน
อย่างนี้ ในการปฏิบัติงานให้เพิ่มรายละเอียดให้มากกว่านี้ พวกอุปกรณ์ต่างๆ และก็ อัตราค่าจ้าง งบ
ประมาณของเราไม่เพียงพอ นั่นคือตัวหัวใจหลักที่ทำให้เกิดผลกระทบ”

ส่วนสถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาตามแนวทาง
คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งภาระงานเหมือนเดิม แต่ต้องตัวขึ้นที่
สามารถใช้เทคโนโลยีในการสื่อสาร และแก้ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ โดยการศึกษาดูงานโรงเรียน

ใกล้เคียง เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น สถานศึกษาคิดว่าการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ดังกล่าว มีความเพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา

“โครงสร้างงานก็เหมือนเดิม ก็ทำตามที่เขาบอกแนวทางมา การปฏิบัติ อะไรก็เหมือน ๆ เดิม
แต่จะคล่องตัวขึ้นก็คือสามารถใช้อินเทอร์เน็ตในการสื่อสารได้
มีปัญหาอะไร ก็ไปดูของโรงเรียนข้าง ๆ เพึ่งแก้ไขได้ ที่โรงเรียนยังใช้ไม่ค่อยได้”

3.3.3 สถานศึกษานขนาดใหญ่

สถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนให้มีการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาตามแนวทางคู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล ซึ่งภาระงานค่อนข้างครอบคลุม แต่บางงานไม่ชัดเจน สถานศึกษาคิดว่าการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว มีความเพียงพอ กับความต้องการของสถานศึกษา

“เรื่องจัดโครงสร้างเนี่ย ผมดูในคู่มือมัน มันก็ค่อนข้างจะครอบคลุม
แต่งานบางงานมันก็ยังไม่ค่อยชัดเจน”

ส่วนสถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้สนับสนุนช่วยเหลือสถานศึกษาในการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา แต่เพียงการกำหนดขอบข่ายมาให้สถานศึกษากว้าง ๆ เหมือนสถานศึกษานขนาดกลาง และเล็ก สถานศึกษาคิดว่าการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดังกล่าว มีความเพียงพอ กับความต้องการของสถานศึกษา แต่ไม่มากนัก

3.4 ความพึงพอใจของสถานศึกษาในการดำเนินการสนับสนุนการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

3.4.1 สถานศึกษานขนาดเล็ก

สถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป การติดต่อสื่อสาร

กับสำนักงานเขตพื้นที่ ทำให้หลายช่องทาง เช่น ติดต่อโดยตรง ทางโทรศัพท์ และทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

“ตอนนี้ก็พอใจครับ ต่อจากนี้ก็ไม่รู้”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา 6 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการและการเงิน งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์กับชุมชน มากกว่าการจัดการกิจโครงสร้างเป็น 4 กลุ่ม การติดต่อสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่ ใช้การติดต่อโดยตรงด้วยตนเองและทางโทรศัพท์

“การแบ่งโครงสร้างเป็น 4 เนีย อันเก่าจะพึงพอใจกว่าจะ

3.4.2 สถานศึกษานาคกลาง

สถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา ทั้ง 4 กลุ่ม คือ กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารทั่วไป ในระยะเริ่มต้นอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อภาระงานมากขึ้น อัตรากำลังที่ได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องลดลง ส่งผลให้ความพึงพอใจจึงน้อยลง และเนื่องจากเป็นสถานศึกษานาคกลาง มีจำนวนบุคลากรน้อย จึงไม่ค่อยพบกับปัญหาด้านการติดต่อสื่อสารภายใน ส่วนการติดต่อสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่ไม่มีปัญหา เนื่องจากมีจำนวนครูไม่มาก และสามารถทำได้หลายช่องทาง เช่น ติดต่อโดยตรง ทางโทรศัพท์ และทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

“ความพึงพอใจ ในช่วงต้นเนีย งานไม่มากนัก ความพอใจเราก็ออยู่ในระดับหนึ่งหมายถึงว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ ณ เวลาปัจจุบัน อัตรากำลังของเราก็ตด อุปกรณ์ต่าง ๆ ก็เริ่มมีปัญหา และงานมากขึ้น ความพึงพอใจก็น้อยลงด้วย ก็ถือว่าน้อยนะเวลานี้ อบจ.เค้าก็ไม่ให้เราแล้ว ปัญหามากเลยตอนนี้ โรงเรียนนี้มีครูไม่กี่คน การติดต่อสื่อสารจึงไม่ค่อยมีปัญหา”

ส่วนสถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเหมือนเดิม ไม่มีผลอะไรเกิดขึ้นการติดต่อสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่ ใช้วิธีการเหมือน ๆ เดิม

“ก็เลย ๆ เพราะมันก็เหมือนเดิม งานอะไรก็เหมือนเดิม มันไม่ได้มีผลอะไร”

3.4.3 สถานศึกษานาคนาคใหญ่

สถานศึกษานาคนาคใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ในภาพรวมการบริหารจัดการภารกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษามีความพอใจในการสนับสนุนการจัดการภารกิจโครงสร้างการบริหารงานแบบเดิมดีกว่า เพราะมีความคล่องตัวในการทำงานมาก การติดต่อสื่อสารกับสำนักงานเขตพื้นที่ ทำให้หลายช่องทาง เช่น ติดต่อโดยตรง ทางโทรศัพท์ และทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น แต่ถ้าช้ากว่าเดิมเพราะเดิมมีหน่วยงานประสานระดับอำเภอ

“ก็ดูรวม ๆ ก็พอใจแล้ว รู้โครงสร้างก็พอใจ ไม่มีอะไรแล้ว
อย่างเดิมจะดีกว่า คล่องตัวกว่า”

ส่วนสถานศึกษานาคนาคใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนการจัดการภารกิจโครงสร้างการบริหาร เพราะมีความคล่องตัวดีกว่าเดิม การติดต่อสื่อสารก็สะดวกขึ้น เพราะมีการติดต่อสื่อสารผ่านอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะมีปัญหาด้านอินเทอร์เน็ตบ้าง มีการติดตั้งผ่านดาวเทียม เพราะเดี๋ยวนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำเน้นด้านการติดต่อสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต แต่ถ้าเทียบกับก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาดีกว่าสะดวกกว่าเดิม และใช้วิธีติดต่อทางโทรศัพท์ อีกวิธีหนึ่ง

“ก็คล่องตัวแล้วนะ ถ้าเทียบกับเดิมก็คิดว่าดีกว่าเดิม”

“เพราะเดี๋ยวนี้เขตจะเน้นด้านการติดต่อสื่อสารผ่านทางอินเทอร์เน็ต
แต่ถ้าเทียบกับแต่ก่อนก็ดีกว่าสะดวกกว่าเดิม ไม่ก็ใช้วิธีโทรศัพท์ ได้เช่นกัน”

3.5 ความต้องการของสถานศึกษาในการจัดการภารกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา และความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนการจัดการภารกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา

3.5.1 สถานศึกษานาคนาคเล็ก

สถานศึกษานาคนาคเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนการจัดการภารกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา ด้านกลุ่มบริหารงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล และกลุ่มบริหารวิชาการ

“โรงเรียนเราเป็นขนาดเล็ก ถ้าเป็นไปได้อยากให้ช่วยเหลือ
ก็ไม่น่าเป็นเรื่องของบุคลากร เรื่องเงิน เรื่องวิชาการ”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2
ต้องการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษารูปแบบเดิมมากกว่า เพราะมีความชัดเจน เข้าใจง่าย
แต่การจัดการกิจโครงสร้าง 6 งาน หรือ 4 กลุ่ม ไม่มีผลกระทบใดๆ ทั้งสิ้น

“การแบ่งโครงสร้างการบริหารงานแบบเก่า แท้จริงๆ โรงเรียนก็ไม่ได้กระทบอะไร
จะเป็นแบบเก่า หรือ แบบใหม่ ที่บอกว่าอยากเป็นแบบเก่าเนี่ย เพราะมีความชัดเจน เห็นง่าย”

3.5.2 สถานศึกษานขนาดกลาง

สถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีความ
ต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนเรื่อง งบประมาณ ส่วนการดำเนินการบริหารการ
กิจโครงสร้างภายในสถานศึกษา ต้องการให้มีไม่น้อยกว่า 6 กลุ่ม ให้แยกงานข้อมูลสารสนเทศ
งานส่งเสริมกิจการนักเรียน ออกมาจาก 4 กลุ่ม ส่วน 4 กลุ่มเดิมคงไว้

“โครงสร้างก็อยากให้ไม่น้อยกว่า 6 แต่ไม่ใช่ 6 เลย เรื่องข้อมูลสารสนเทศ แยกโดยตรง
การส่งเสริมกิจการนักเรียนแยกแต่ละครั้ง แยกออกมาเลย”

ส่วนสถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2
ต้องการให้มีการจัดโครงสร้างภารกิจภายในเป็น 6 งานเช่นเดิม เพราะการแบ่งงานทั่วถึง ส่วน
การสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความต้องการเช่นเดิม

“การจัดโครงสร้างภารกิจภายในเป็นหกงานเหมือนเดิมดีกว่า
ผมว่ามันแบ่งไว้คืออยู่แล้วมันทั่วถึง ต้องการให้เขตส่งเสริมสนับสนุนก็เหมือนเดิมแหละ”

3.5.3 สถานศึกษานขนาดใหญ่

สถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีความ
พึงพอใจในการสนับสนุนด้านเอกสารคู่มือจากเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อทราบข้อมูลโครงสร้าง แต่มี
ต้องการจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งานแบบเดิมมากกว่า เพราะมีคล่องตัวดีกว่า

“ก็ดูรวม ๆ ก็พอใจแล้ว ให้เรารู้โครงสร้างก็พอใจ
แต่ถ้าเทียบกับแต่ก่อนอย่างเดิมจะดีกว่า คล่องตัวกว่า”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ต้องการ
จัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาแบบปัจจุบัน เป็น 4 กลุ่ม เพราะมีความคล่องตัวสูง

“ก็คล่องตัวแล้วนะ ถ้าเทียบกับเดิมก็คิดว่าดีกว่าเดิม”

3.6 การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน ของสถานศึกษา

3.6.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการ
บริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้น
ฐาน กระจายอำนาจการอนุมัติหลักสูตร มีการให้ความช่วยเหลือสถานศึกษาโดยเฉพาะเรื่อง การ
ขาดครู

“เรื่องการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ที่นี้ก็เรียบร้อยดี ช่วยเหลือกันดี”

“การกระจายอำนาจ อย่างการอนุมัติหลักสูตร ก็ดี ของเรามีปัญหา เรื่องขาดครู”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มี
การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน โดยเฉพาะเรื่องงบประมาณ แต่เรื่องการอนุมัติหลักสูตร
ยังไม่มีส่วนร่วมในการบริหารงาน

“การบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล ที่มีกรรมการเข้ามาบริหารโรงเรียนช่วยเหลือ
โรงเรียนเค้าต้องการอะไรก็เรียกมาประชุม แต่ประชุมอนุมัติหลักสูตรไม่เคย”

3.6.2 สถานศึกษานขนาดกลาง

สถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มี
การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน และมีความภูมิใจที่เห็นความก้าวหน้าของผู้เรียน

“เรื่องการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม จะติดต่อกันอยู่ตลอดเวลา เราจะปรึกษากัน”

“มาเป็นอยู่ที่นี้ ยังไงก็มีความภูมิใจครับ

คืออยากจะเห็นการบริหารจัดการของโรงเรียนและเด็กเนี่ยก้าวไปในทางที่ดี”

ส่วนสถานศึกษานขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เรื่องการกระจายอำนาจมีความพอใจในการทำงานแบบโปร่งใส ตรวจสอบได้ ท้องถิ่นให้ความร่วมมือดี และช่วยตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

“เพราะเค้าก็ทำแบบโปร่งใสดี แต่เรื่องการจัดกรรมการต่าง ๆ น่าจะให้เราเลือกด้วย

เพราะเราก็ทำอย่างโปร่งใส ทำแบบมติเอกฉันท์ ตรวจสอบได้

เรื่องการตัดสินใจต่าง ๆ ท้องถิ่นก็เข้ามาช่วยเหลือตรงนี้นะมาก”

3.6.3 สถานศึกษานขนาดใหญ่

สถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการศึกษาเอกสารพบว่า สถานศึกษามีการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา โดยมีผู้เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำ และด้วยเหตุนี้ทำให้สถานศึกษาได้รับการสนับสนุนจากผู้เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี ทั้งอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม วัสดุอุปกรณ์ และครูจ้างสอน

ส่วนสถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในรูปแบบคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้เรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับสถานศึกษา เป็นของทุกคน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนมีมากขึ้น มีความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษากระตือรือร้นในการปฏิบัติงานมากขึ้น เมื่อกระจายอำนาจให้สถานศึกษาแล้ว สถานศึกษามีความคล่องตัวขึ้น

“พอเด็กมาเห็นก็จะมีความรู้เกี่ยวกับ เนี่ยป้ายโรงเรียนโดยเงินของพ่อเค้า เราต้องให้ชุมชนทราบว่าโรงเรียนคือของทุกคนไม่ใช่ของครูเพียงคนเดียว ก็คือเรื่องโรงเรียนกับการมีส่วนร่วม”

ตอนที่ 4 ผลกระทบการปฏิรูปกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ด้านการประกันคุณภาพ

4.1 การแข่งขันนโยบายเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

4.1.1 สถานศึกษานาขนาดเล็ก

สถานศึกษานาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของเอกสารหรือทางอินเทอร์เน็ต เพื่อให้สถานศึกษาได้ดำเนินงานพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

“เขตเค้าก็แจ้งมาในลักษณะให้เราทำตามประกันคุณภาพภายในของเรา
เพื่อที่จะได้รับการประเมิน ให้เราทำอยู่เรื่อย ๆ”

ส่วนสถานศึกษานาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของการประชุมผู้บริหารสถานศึกษา และเอกสารจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยสถานศึกษารับนโยบายและดำเนินการจัดการศึกษาให้เข้ากับมาตรฐาน

“ก็ให้โรงเรียนจัดการให้เข้ามาตรฐาน”
“ก็มีมาเป็นหนังสือ และก็มีการประชุมผู้บริหาร แล้วเราก็มาย่อยทอดต่อ”

4.1.2 สถานศึกษานาขนาดกลาง

สถานศึกษานาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของการประชุมอบรมสัมมนาผู้บริหารสถานศึกษาและจากการศึกษาเอกสาร พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมอบให้สถานศึกษา

“โดยรวมก็ เขตก็ได้แจ้งและกำชับ ให้ความสำคัญกับเรื่องนี้ ในการประชุมผู้บริหารที่ดี
สัมมนาผู้รับขอบของเขตที่ดี ที่ผ่านมาก็ถือว่าให้ความสำคัญค่อนข้างมากทีเดียว”

ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องแจ้งนโยบาย เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้ทราบในการประชุม แต่ไม่ทั่วถึงนัก และจากการศึกษาเอกสารพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมอบให้สถานศึกษาด้วยเช่นกัน

“ก็มีเจ้าหน้าที่มาแจ้ง แต่ก็ไม่ค่อยทั่วถึง”

4.1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

สถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของเอกสารเพื่อให้สถานศึกษาได้ดำเนินการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

“ก็ให้เอกสารมาศึกษา มาดู”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 ได้รับนโยบายเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในลักษณะของการแจ้งให้ทราบเมื่อมีการอบรม และจากการศึกษาเอกสารพบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้จัดทำเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพมอบให้สถานศึกษาด้วยเช่นกัน

“การแจ้งนโยบายก็มีที่จัดอบรมแจ้งนโยบายให้ทราบ”

4.2 การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา

4.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา

แตกต่างกัน หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา ส่งผลให้สถานศึกษาต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติมเรื่อง การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากขึ้น

“ผมว่าพอมีเขตเนี่ย ทำให้เราต้องวิ่งหาความรู้ พอวิ่งหาความรู้ ก็ทำให้เราเชื่อมั่นอิสระนะ”
“ท้อปสตาร์ ครับ ใช้ระบบเป็นตัวตั้ง”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษายังไม่ได้เริ่มดำเนินการการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาได้ดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8 ขั้นตอน

“ใช้ของกระทรวงอยู่ ใช้กระทรวงอยู่เราก็แทบกระอักแล้วเนี่ย”
“เราทำตอนมีเขตแล้ว เพิ่งมาเริ่มเอง”

4.2.2 สถานศึกษานาคกลาง

สถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาขาดความตระหนักในการทำงาน ขาดการรับรู้ ข้อมูลข่าวสาร หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษามีการเร่งดำเนินการอย่างเต็มที่ที่กว่าก่อน โดยได้ดำเนินการตามประกาศกระทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8 ขั้นตอน

“เมื่อก่อนเนี่ย โรงเรียนอาจจะยังไม่มี ความตระหนักมากนัก เพราะว่าการได้รับข้อมูลข่าวสาร เน้นย้ำเนี่ย มันไม่มากเท่าที่ควร แต่ว่าในปัจจุบันเนี่ยเราทราบความสำคัญ ก็เลยต้องเร่ง ดำเนินการอย่างเต็มที่ เพราะฉะนั้นเนี่ย เราถือว่าปัจจุบันเราให้ความสำคัญมากกว่า”

ส่วนสถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาจะมีการดูแลการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้

ใกล้เคียงกว่า หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา การดูแลด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะน้อยลง การติดตามผลก็กระทำในลักษณะสถานศึกษาทำเอกสารแจ้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา ที่ไม่แตกต่างกัน คือ สถานศึกษาต้องรายงานผลการประเมินตนเองให้กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

“ผมว่าไม่ต่าง ๆ นะเพราะมันก็ต้องรายงานเหมือนเดิม”

“ผมว่าตอนก่อนจะดูแลได้ใกล้เคียงกว่า ตอนนี้เป็นเขตผมว่ามันดูห่าง ๆ”

4.2.3 สถานศึกษานขนาดใหญ่

สถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกัน ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่ค่อยแพร่หลาย สถานศึกษาไม่ทราบข้อมูลด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา การส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังเป็นในลักษณะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สั่งให้สถานศึกษาปฏิบัติและไม่ทั่วถึง สถานศึกษาบางแห่งดำเนินการ บางแห่งไม่ได้ดำเนินการ ในภาพรวมของประเทศสถานศึกษายังไม่มีคุณภาพ ถ้าสถานศึกษาใดดำเนินการจริงจึงตามนโยบาย ที่ให้มาสถานศึกษาจะมีคุณภาพ สถานศึกษาบางแห่งทราบนโยบายแต่ไม่เข้าใจด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาบางท่านยังไม่ทราบความหมายของการประกันคุณภาพ

“ไม่มีแบบใช้เราไม่ได้ใช้แบบครับ”

“ระบบประกันภายในเราเหมือนว่า เราจะมีคู่มือของสถานศึกษา แล้วก็ดำเนินการตามแผนมาตรฐาน นั้น แล้วเราก็มีการทบทวน การประเมินตรวจสอบ แล้วก็มีการทำรายงาน ก็แค่นี้”

“ผมว่าก่อนมีเขตเรื่องการประกันมันยังไม่ค่อยแพร่หลาย ยังไม่ค่อยรู้จักนัก”

ส่วนสถานศึกษานขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา แตกต่างกันในการติดตามดูแล ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอติดตามดูแลสถานศึกษาด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการติดตามดูแลไม่ใกล้ชิด ส่วนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังการมีเขตพื้นที่การศึกษา ที่ไม่แตกต่างกัน คือ การดำเนินการของสถานศึกษา

“ก็ต้องดูกันว่า เมื่อก่อนที่จะมีเขตเนื้อหาอาจจะต้องลงไปดูได้อย่างใกล้ชิดทั่วถึงกว่า ตอนมีเขต แต่ถ้าในเรื่องของโรงเรียนดำเนินการ ก็ไม่ต่างกันเท่าไร”

4.3 การสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.3.1 สถานศึกษานขนาดเล็ก

สถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการอบรมให้ความรู้ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และมีการติดตามผลเพียงครั้งเดียว ซึ่งสถานศึกษาต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามาติดตามดูแลสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ 3 ครั้ง การสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่เพียงพอ ต่อความต้องการของสถานศึกษา

“ก็มีการอบรม และก็ให้ส่งวิเคราะห์ แล้วก็มีการลงมาดู”

“สักสามครั้งต่อหนึ่งปีการศึกษา อย่างน้อยต้นเทอมก็มาดู ปลายเทอมก็มาสรุป”

“ยังค่ะ เพราะมาน้อย”

ส่วนสถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการประชุม มอบเอกสารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับสถานศึกษา ส่วนการติดตามผลนั้นศึกษานิเทศก์ไม่มาติดตามเลย เนื่องจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขาดศึกษานิเทศก์ เป็นอันดับ 3 ของประเทศ การสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่เพียงพอ ต่อความต้องการของสถานศึกษา

“เค้ามาก็ดี”

“ก็ไม่เพียงพอ แต่เราก็เข้าใจ อัตรากำลังคนน้อยอยู่แล้วด้วย”

4.3.2 สถานศึกษานาดกลาง

สถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยมอบเอกสารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับสถานศึกษา และมีการส่งคณะกรรมการมาตรวจสอบทบทวนคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่เป็นเพียงระยะสั้น ๆ การสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา สถานศึกษาต้องการให้มีการพัฒนาครูด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มากและทั่วถึง

“ก็มีการตรวจสอบทบทวน สำนักงานเขตเค้าก็เข้ามาตรวจสอบทบทวน มากระตุ้น”
 “ถือว่ายังไม่เพียงพอ เพราะว่ามันมาเป็นช่วงสั้น ๆ อืม ตรวจสอบกระตุ้นเนี่ยถือว่าเป็นเรื่องดี แต่ว่าเขตเนี่ยควรจะมาช่วยเหลือสนับสนุนมากกว่านี้ มีเนื้อหามากกว่านี้”

ส่วนสถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา น้อยมากและไม่ทั่วถึง เพราะข้อจำกัดของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีเจ้าหน้าที่น้อย การสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่เพียงพอต่อความต้องการของสถานศึกษา สถานศึกษาเข้าใจว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ค่อยสนใจสถานศึกษา จะติดตามแต่รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาอย่างเดียว ต้องการให้มีการติดตามให้มากและทั่วถึง

“ก่อนมีเขต จะมีมาก แต่ตอนมีเขตนี้จะไม่ทั่วถึง ๆ เพราะว่าบุคลากรค่าน้อยลง ยังไม่ค่อยทั่วถึง”
 “ผมว่ายังไม่พอเค้าเหมือนไม่ค่อยสนใจ คอยจะเอารายงานของเราอย่างเดียว แต่ก็ดีที่มันก็โปร่งใส”

4.3.3 สถานศึกษานาดใหญ่

สถานศึกษานาดใหญ่ อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมอบเอกสารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้กับสถานศึกษา และประชุมชี้แจง

ซึ่งสถานศึกษาไม่ค่อยเข้าใจเรื่องมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และด้านอื่น ๆ การสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังไม่เพียงพอ ต่อความต้องการของสถานศึกษา

“ผมผ่านการประชุมมีข้อชี้แจง ถามว่าผมเข้าใจไหม ผมก็ไม่เข้าใจลึกซึ้ง”

“ได้เอกสารมา แต่เราก็ยังไม่ค่อยเข้าใจใน อย่างเรื่อง พวกมาตรฐาน และก็กำหนดตัวบ่งชี้ มันไม่ชัดเจน มันก็เหมือนเดิมแหละครับ บอกมาว่าให้ครูสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ให้โรงเรียนทำคุณภาพภายใน แต่ยังไม่เข้าใจ”

“ส่วนครูตอนนี้ บางคนพอได้ยินคำว่าวิจัยก็วิ่งหนีล่ะ และภารกิจของครูสมัยนี้ งานนอกมาก อย่างที่นี้ผมก็บอกครูว่าครูมีหน้าที่สอนก็สอนไป อะไรที่พอจะช่วยผมก็จะช่วย”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการสนับสนุนสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการให้ความรู้ การอบรมครูด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเพียงพอ ต่อความต้องการของสถานศึกษา

“ก็มีการให้ความรู้เผยแพร่ อบรมแก่บุคลากรด้านการประกันคุณภาพ ก็ถือว่าเพียงพอ”

4.4 ความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.4.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา น้อย เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนสถานศึกษาน้อย

“ยังค่ะ เพราะมาน้อย”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปานกลาง เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีเจ้าหน้าที่น้อย

“ก็พอกกลาง ๆ อัตรากำลังแค่น้อย”

4.4.2 สถานศึกษานาดกลาง

สถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา น้อย เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายังไม่สามารถช่วยเหลือสถานศึกษาแก้ปัญหาคุณภาพผู้เรียนบางมาตรฐานที่ไม่ผ่านได้ เช่น การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์และข้อสอบระดับชาติ (national test) ที่มีความยากมาก ๆ สำหรับผู้เรียนทั่ว ๆ ไป เป็นต้น

“ถ้าถามที่จริง ๆ เนี่ยพี่ว่ายัง เพราะตามมาตรฐานเนี่ยที่โรงเรียนยังได้แค่พอใช้เนี่ย อยากจะให้เขตเค้าระบุไปเลย อย่างทักษะการคิดเนี่ย ของหลายโรงมากที่ยังติดแค่พอใช้ ก็ยากจะให้เค้าอบรมไปเลยว่าจะต้องทำอะไรไหน ต้องวางแผนยังไงให้ทักษะการคิดมันดี”
“ข้อสอบเอ็นที เนี่ยเค้าออกยากจริง ๆ นะ และเด็กเราก็ไม่ใช่ขนาดหัวกะทิ บางทีครูมานั่งดูข้อสอบเนี่ย ยังต้องนั่งกุมขมับกันเลย ครูบางทียังนั่งเถียงกันอยู่เลยว่ามันต้องตอบอย่างไร”

ส่วนสถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา น้อย เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไม่ค่อยให้ความสนใจในการดำเนินการจะเน้นการติดตามรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา

“ผมว่ายังไม่พอเค้าเหมือนไม่ค่อยสนใจ คอยจะเอารายงานของเราอย่างเดียว”

4.4.3 สถานศึกษานาดใหญ่

สถานศึกษานาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปานกลาง

“ก็พอใจในระดับหนึ่ง ปานกลางนะ ”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 มีความพึงพอใจในการสนับสนุนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาก เพราะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีการอบรมให้ความรู้กับบุคลากรที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

“ก็มีการให้ความรู้เผยแพร่ อบรมแก่บุคลากรด้านการประกันคุณภาพ
ก็ถือว่าเพียงพอและมีความพอใจ”

4.5 ความต้องการของสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และความต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.5.1 สถานศึกษานาเล็ก

สถานศึกษานาเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ต้องการให้คณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เช่น กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะครู เป็นต้น มาร่วมประชุมปรึกษาวางระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการแนะนำในเชิงปฏิบัติ หรือร่วมประชุมกับคณะกรรมการการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

“ผมอยากให้เวลาทำระบบทำอะไร ก็ให้คณะกรรมการมาพูดคุย มารับรู้ว่ามันเป็นยังนี้เนะ ว่ากรรมการควรจะทำอะไรยังไง แต่เราไม่ได้พูดเรื่องเงินนะ ก็คืออยากให้กรรมการมารับรู้”
“ค่ะ และถ้าให้นานั่งประชุมพร้อม กรรมการได้ยิ่งดี”

ส่วนสถานศึกษานาเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ต้องการเน้นคุณภาพผู้เรียน คุณภาพการเรียนการสอนของครู เพราะเป็นหัวใจของงานวิชาการ และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการเพิ่มอัตราค่าจ้างครูที่ขาดแคลน

“ที่เราเน้นย้ำ คือ คุณภาพเด็ก การเรียนการสอนของครูเนี่ย เป็นหัวใจของวิชาการเลยละ”
“สิ่งที่เลือกได้คือเรื่องอัตราค่าจ้าง แต่สิ่งที่เราเลือกที่ไม่ได้คือ
สภาพแวดล้อมเด็ก ตรงนี้มันเป็นจุดสำคัญ”

4.5.2 สถานศึกษานาคนกลาง

สถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ต้องการพัฒนาคู และผู้เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา สนับสนุนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาคูและบุคลากรทาง การศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรสอบถามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ว่า ต้องการพัฒนาด้านใดบ้าง และต้องพัฒนาอย่างจริงจังให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ นอกจากนี้การขาดอัตรากำลังเป็นสิ่งที่จะต้องแก้ไขเป็นอันดับแรกก่อนจะมีการพัฒนาด้านอื่น

“ก็อยากให้เจาะรายละเอียดเป็นตัวบ่งชี้ไปเลย และตอนแรกเนี่ยก็อยากจะให้มี มาเป็นแบบสอบถามมาก่อนว่าแต่ละ โรงเรียนต้องการให้เขตเนี่ยช่วยเหลือเรื่องอะไร แล้วก็ถ้าเป็นไปได้เนี่ย ควรจะเคลียร์ให้ชัดเจน และก็ต้องแก้ที่ครูก่อนว่าอย่าให้ขาด”

ส่วนสถานศึกษานาคนกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ต้องการให้มีการแข่งขันด้านคุณภาพการศึกษา และต้องการให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สนับสนุนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มากกว่านี้ และควรดำเนินการอย่างจริงจัง ผลการประเมินที่ผ่านมามีการแจ้งสถานศึกษาเพื่อสถานศึกษาจะได้ปรับปรุง

“อยากให้เน้นเรื่องนี้มากกว่านี้ อาจจะมีการแข่งขัน ออกหน้าออกตามากกว่านี้ สนใจมากกว่านี้หน่อย แบบทำเป็นงานของเขตจริงจังเลย แล้วก็อยากให้แจ้งคะแนน การประเมินมาเลย ปัจจุบันเค้าไม่ได้แจ้งผลเลย อย่างของผมนี้อาจจะอ่อนอังกฤษ”

4.5.3 สถานศึกษานาคนใหญ่

สถานศึกษานาคนใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ต้องการ พัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพจริง ๆ เหนือการประเมินควรปรับให้เป็นรูปธรรม และต้องการให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสนับสนุนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการสนับสนุน ด้านทรัพยากรการบริหาร คือ จัดอัตรากำลังให้เพียงพอ งบประมาณ สื่อและอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ เพียงพอ การติดตามผลต้องการให้ศึกษานิเทศก์มาติดตามผลสภาพจริง สำหรับสถานศึกษาที่มี คุณภาพควรมีการให้ขวัญกำลังใจด้วยสวัสดิการเงินพิเศษ การเพิ่มเงินเดือนไม่ควรให้เท่าเดิม

เพราะเงินที่เหลือกลับไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การให้ความดีความชอบถูกจ้างประจำ (การโรง) ควรกระอำนาจให้สถานศึกษาพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนได้

“ที่อยากให้เขตช่วยเหลือก็คือ ต้องให้คนมาให้เพียงพอ งบประมาณมาให้เพียงพอ

แล้วก็สื่ออุปกรณ์ต่าง ๆ มาให้เพียงพอ ต้องมีทั้งคน ทั้งวัสดุอุปกรณ์เพียงพอ”

“มีอย่างหนึ่ง สำคัญที่สุดเลย ผมลืมพูดไป เรื่องสวัสดิการเงินเดือนครู ถ้าเค้าทำงานมีคุณภาพ

ก็น่าจะเพิ่มเปอร์เซ็นต์ให้เค้า ไม่ใช่เท่าไหนก็เท่านั้น แล้วเงินที่เหลือไปไหนล่ะ ก็ลงเขต

แล้วก็การโรงเรียน ผมก็ไม่มีสิทธิ์ให้เงินเดือนเค้า เสนอผลงานได้อย่างเดียว แล้วเขตก็ไปให้คนอื่น”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2

ต้องการให้ศึกษานิเทศก์ ติดตามดูแลสถานศึกษาด้านการประกันคุณภาพอย่างใกล้ชิด

ตอนที่ 5 ผลกระทบต่อสถานศึกษา

5.1 ผลกระทบของการมีเขตพื้นที่การศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา

5.1.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 การมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านดี คือ สถานศึกษาสามารถทำงานเสร็จได้ครั้งเดียว ไม่ต้องผ่านสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เหมือนก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา การติดต่อสื่อสารเร็วขึ้น เพราะระบบใหญ่ขึ้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องหาเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาช่วยให้สามารถติดต่อสื่อสารได้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น ความสำเร็จของการมีเขตพื้นที่การศึกษาอยู่ที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ส่วนครูสามารถเข้าถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาได้ง่ายกว่าเมื่อก่อน ความสำเร็จของการมีเขตพื้นที่การศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา ยังเห็นไม่ชัดเจน

ส่วนการมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านไม่ดี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องดูแลสถานศึกษามากขึ้น เวลาอบรม ผู้เข้าอบรมมีจำนวนมาก วิทยากรมีน้อยเน้นการบรรยายอย่างเดียว ไม่สามารถให้คำแนะนำได้ทั่วถึง ส่วนผลกระทบอื่น ๆ มีเหมือนก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา

“อย่างเวลาอบรม ค่ะ คนเข้าอบรมมาก แต่วิทยากรน้อย

ไปถึงเค้าก็พูด ๆ ไป วิทยาการมาให้คำแนะนำไม่ทั่วถึง”

“ผมว่ามันก็อยู่ที่ผู้บริหารด้วยนะ คำถามที่จะตอบได้คือ ผู้บริหารที่อยู่ช่วงรอยต่อเพราะเค้าจะรู้”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 การมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านดี คือ มีความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน การติดต่อสื่อสาร สำหรับความสำเร็จของการมีเขตพื้นที่การศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา ยังเห็นไม่ชัดเจน

ส่วนการมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านไม่ดี คือครูและผู้บริหารสถานศึกษาไม่ค่อยได้พบปะมีปฏิสัมพันธ์กัน เมื่อมีเขตพื้นที่การศึกษาความสัมพันธ์ของครูและบุคลากรทางการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีน้อยลง จะเป็นความสัมพันธ์แบบทุติยภูมิมากกว่าปฐมภูมิ สถานศึกษามีความรู้ดีกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา รู้ดีกว่ามีความอบอุ่นในการทำงานมากกว่าหลังมีเขตพื้นที่การศึกษา

“สำหรับผม ผมว่าดีขึ้น มันเร็วขึ้น คือในส่วนของเราที่ไม่ไกลนะถ้าเป็นโรงเรียนอื่นเค้าอาจจะมีความสะดวกที่ว่า ไกล แต่ของเราไม่กระทบเลย สะดวกซะอีก รวดเร็วในการทำงาน”

“ก็ดีทุกอย่างเลยในส่วนของการติดต่อสื่อสารนะ”

“ก็คือ เราไม่ค่อยได้ไปพบปะ กับคนในหน่วยงาน ความสัมพันธ์มันก็ห่างกัน”

“ตอนก่อนเค้าก็ดูเป็นครอบครัว มีกิจกรรมเยอะแยะ มันก็เฉย ๆ นะ

แต่ก็แปลก ๆ ไปว่า เอะ มันหายไปไหน อย่างนี้”

“มีก็แค่เรื่องความสัมพันธ์เนี่ยละ ตอนก่อนอาจจะอบอุ่นกว่านี้ มีกิจกรรมร่วมกันบ่อย ๆ”

5.1.2 สถานศึกษาขนาดกลาง

สถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 การมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านดี คือ การประสานงานมีความสะดวกรวดเร็วกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา เพราะสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ มีอำนาจในระดับประสานงานเท่านั้น ผลกระทบที่ดีอีกอย่างหนึ่งคือ การประเมินวิทยฐานะชำนาญการและชำนาญการพิเศษ การตรวจและอนุมัติ เสร็จสิ้นที่เขตพื้นที่การศึกษา ครูตั้งใจปฏิบัติงานมากขึ้น เพราะมีการประเมินคุณภาพหลากหลายรูปแบบ เช่น การประเมินภายนอก การประเมินวิทยฐานะ การตรวจสอบทบทวน เป็นต้น สำหรับความสำเร็จของการมีเขตพื้นที่การศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา ยังเห็นไม่ชัดเจน

“ในภาพรวมก็อย่างที่ผมพูด คือตอนนี้ที่เป็นเขตมันจะใกล้ชิดมากกว่า

ก็คือ ใช้คำว่า การประสานงานมันจะสะดวกมากกว่า”

“ที่ดีก็คือ ต่อไปเนี่ย เขตเค้าจะจัดสรรได้ดี อย่างเรื่องการทำวิทยฐานะอะไรอย่างเนี่ยครับ”

“ผมว่าปฎิรูปแล้วดีกว่าเดิม งานหลายอย่างดีขึ้น ครูตั้งใจสอนมากขึ้น

เพราะมีการวัดประเมิน ครูกระตือรือร้นมากขึ้น”

ส่วนการมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านไม่ดี คือ ความคุ้นเคยกลมเกลียวของครูลดน้อยลง ก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษาจะมีระบบกลุ่ม คือสถานศึกษาหลาย ๆ แห่งรวมตัวกันเป็นกลุ่ม มีระเบียบรองรับการปฏิบัติงานระดับกลุ่ม ความสัมพันธ์ของสถานศึกษาในกลุ่มดี มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แต่ปัจจุบันความสัมพันธ์นี้ได้หายไปกับการมีเขตพื้นที่การศึกษา แม้ว่าจะมีการตั้งเครือข่าย แต่ก็ยังเป็นลักษณะการรวมกลุ่มเฉพาะกิจ ไม่มีความสัมพันธ์เช่นเดิม เรื่องการกระจายอำนาจไม่มีการกระจายอำนาจที่แท้จริง มีการคืนอำนาจไปให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

“ความคุ้นเคยกลมเกลียวของครูมันน้อยลง อย่างตอนก่อนเราจะมีกิจกรรมรวมกลุ่ม

แต่พอเป็นเขตกิจกรรมพวกเนี้ยมันก็หายไป มันกว้างไกล กว้างมากไป”

“ก็ยกตัวอย่างง่าย ๆ ก็เรื่องการบริหารบุคคล เนี่ย โรงเรียนก็ไม่มีส่วนร่วม

ในการพิจารณาในขั้นตอนต่างๆ ถ้าตามเดิมเนี่ย โรงเรียนเป็นผู้ออกคำสั่ง

ดำเนินการได้เอง คือตอนนี้อำนาจส่วนใหญ่จะไปอยู่ที่เขตไม่ใช่ที่โรงเรียน”

“พอเป็นเขตพื้นที่แล้ว อันนี้มีผลงานขึ้น โบนัสเลข พอสร้างเขตเนี่ย มันก็ไม่มีอะไรชัดเจน”

ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 การมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านดี คือ การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดีกว่าเดิมเพราะมีแค่ 3 อำเภอ การจัดสรรงบประมาณก็ดีขึ้น มีจำนวนสถานศึกษาเป็นตัวเลี่ยน้อยลง เมื่อมองในภาพรวมการมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลดีมากกว่าไม่ดี สำหรับความสำเร็จของการมีเขตพื้นที่การศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา ยังเห็นไม่ชัดเจน

“แต่ถ้าข้อดีก็คือ มันจะแคบเข้าแบบตัดสินใจแค่สามอำเภอไม่ได้ไปรวมกับในเมือง

แต่ด้านงบประมาณก็ดีขึ้นตัวหารก็น้อยลง อย่างผลเขตสองก็ดูแค่สามอำเภอ”

“พอใจนะ โดยภาพรวม แล้วดีกว่าเมื่อก่อน”

ส่วนการมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านไม่ดี คือ การเดินทางติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาต้องเดินทางไกลกว่าก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา เพราะมีสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอคอยประสานงานให้ สถานศึกษาแก้ปัญหานี้โดยการติดต่อกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทางอินเทอร์เน็ตแทน

“ก็ไม่ค่อยสะดวก เดินทางไกลกว่าเดิมเยอะ”

“เรื่องอินเทอร์เน็ต ผมก็แก้ได้เพราะผมมีชื่อใช้เองมันก็ไม่เป็นปัญหา”

5.1.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

สถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 การมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านดี คือ การรับส่งหนังสือราชการทำได้รวดเร็วดี เพราะมีการรับส่งหนังสือราชการทางอินเทอร์เน็ต การรับจ่ายงบประมาณ เงินสวัสดิการรวดเร็วดี การบริหารของสถานศึกษามีอิสระมากขึ้น เพราะรับนโยบายตรงจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่ต้องรับนโยบายหลายระดับเหมือนก่อนมีเขตพื้นที่การศึกษา

“ข้อดีก็มีการรับหนังสือ อะไรพวกเนี่ยผมว่ามันก็เร็วคินะ ข่าวทางอินเทอร์เน็ตก็มี”

“ข้อดีก็เรื่องเงินสวัสดิการเนี่ยแหละ เร็วดี”

“ผมว่าเค้าให้อิสระการบริหารดีขึ้นกว่าเดิมนะ อย่างเดิมเป็นสปอ.เราก็ต้อง ไปรองรับอำนาจเค้ามา อีกทีหนึ่ง แต่ว่าคราวนี้มันยังตรงเลย เราสามารถเอานโยบายมาถ่ายทอดสู่กลุ่มงานปฏิบัติได้เร็ว”

ส่วนการมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านไม่ดี คือ หลังมีเขตพื้นที่การศึกษาครูในสถานศึกษาต่าง ๆ แทบจะไม่รู้จักสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่มีโอกาสที่จะพบปะสังสรรค์กันมากนัก นาน ๆ ครั้งที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะจัดกิจกรรมที่เปิดโอกาสได้ครูได้พบกัน ทั้งอาจเป็นเพราะระยะทางในการติดต่อระหว่างสถานศึกษากับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาไกลกว่าเดิม การมีสถานศึกษาที่ต้องดูแลมากในเขตพื้นที่การศึกษา ส่งผลให้การประสานงานบางเรื่องประสานได้ยากขึ้น

“ไม่ดี เพราะว่าถือเป็นการเหินห่าง พอเป็นเขตพื้นที่เนี่ย ครูตามโรงเรียนแทบจะไม่รู้จักเขตพื้นที่”

“นานๆที ที่เขตจะมีกิจกรรมถึงได้ไปพบปะกัน บางทีเป็นปีกว่าจะเจอกันสักครั้ง

ตรงเนี่ยผมว่ามันทำให้ความสนิทสนมของข้าราชการครูเนี่ยมันห่างเหินกัน”
 “ก็มีกิจกรรมต่าง ๆ อย่างกิจกรรมวิชาการเนี่ย เขตต้องจัดใช้ใหม่ แล้วพอเขตมันใหญ่
 กิจกรรมที่จัดก็ยังมีข้อบกพร่องมาก การประสานงานมันก็ยากกว่า”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ ที่อยู่ในพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 การมี
 เขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านดี คือ การติดต่อสื่อสารเรื่องการรับส่งเอกสาร
 หนังสือราชการก้าวหน้าขึ้น มีการรับส่งทางอินเทอร์เน็ต ไม่ต้องขับรถไปรับเอง

“ด้านการเดินทางของครูและการอบรมค่อนข้างลำบาก ไม่สะดวกเวลาเดินทาง ต้องเดินทางไกล
 เรื่องของการรับส่งเอกสารก็ก้าวหน้าไม่ต้องขับรถไปรับเอง”

ส่วนการมีเขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบต่อสถานศึกษา ด้านไม่ดี คือ
 หลังมีเขตพื้นที่การศึกษา การเดินทางของครูเพื่อไปประชุมหรือการอบรมค่อนข้างลำบาก เวลา
 เดินทาง ต้องเดินทางไกลกว่าเดิม เนื่องจากเดิมการอบรมจะดำเนินการในระดับกิ่งอำเภอ ปัญหา
 และอุปสรรคของเขตพื้นที่การศึกษา คือ การให้บริการทางวิชาการกับสถานศึกษาไม่ดีพอ เพราะ
 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีศึกษานิเทศก์น้อยเพียง 6 คน ซึ่งเป็นปัญหาด้านบุคลากรในการจัด
 โครงสร้างการบริหาร ทำให้การปฏิบัติงานต่าง ๆ ไม่ดีเท่าที่ควร แต่หากเปรียบเทียบกับจำนวน
 บุคลากรที่มีอยู่ กับผลการดำเนินการ คิดว่าอยู่ในระดับที่น่าพอใจ

“แต่มีปัญหาในเรื่องศึกษานิเทศก์ก็เป็นปัญหา
 แต่มันเป็นเรื่องของบุคลากรเค้าไม่พอจะ โทษเขตก็ไม่ได้”

5.2 ผลกระทบอื่นๆ

5.2.1 สถานศึกษานขนาดเล็ก

สถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ไม่พบว่ามี
 ผลกระทบอื่น ๆ

ส่วนสถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 การมี
 เขตพื้นที่การศึกษามีผลกระทบอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ต่อสถานศึกษา คือ ชุมชนและผู้ปกครอง ไม่รู้จัก
 เขตพื้นที่การศึกษา และไม่ทราบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีสายการบังคับบัญชาอย่างไร

“ก็มีที่ชาวบ้านเค้าไม่ค่อยรู้จัก ไม่ค่อยรู้ คำว่า เขตพื้นที่ การบังคับบัญชาเนี่ย
เค้าไม่รู้หรือกว่าหมายถึงอะไร เขตเค้าก็เพิ่งมาได้สามสี่ปีเอง”

5.2.2 สถานศึกษานาดกลาง

สถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ไม่พบว่า
มีผลกระทบอื่น ๆ

ส่วนสถานศึกษานาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 ไม่
พบว่ามีผลกระทบอื่น ๆ

5.2.3 สถานศึกษานาดใหญ่

สถานศึกษานาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ไม่พบว่ามี
ผลกระทบอื่น ๆ

ส่วนสถานศึกษานาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 ไม่พบ
ว่ามีผลกระทบอื่น ๆ

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะของสถานศึกษา

6.1 สิ่งที่ต้องการให้ยกเลิก

6.1.1 สถานศึกษานาดเล็ก

สถานศึกษานาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ไม่มี
ข้อเสนอแนะถึงสิ่งที่ควรยกเลิก

ส่วนสถานศึกษานาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2
เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรยกเลิก เพราะจะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จมากขึ้น คือ
ยกเลิกการนำแนวคิดของนักวิชาการที่นิยมนำแนวคิดต่างประเทศมาใช้ทั้งหมด ไม่ประยุกต์ใช้
จนเกิดปัญหากับผู้เรียน สถานศึกษาต้องการให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา
และให้กลับไปใช้ระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา ระเบียบเดิมที่มีการลงโทษโดย
การเขียนได้

“ยกเลิกเลยก็ได้เนาะ แต่ต้องคิดส่วนดี ๆ มาใช้ อย่าไปตามอย่างเมืองนอกเค้าหมด”

“ผมว่าน่าจะให้นักวิชาการลงมาดูบ้าง ว่าข้างล่างนี้เป็นยังไง”

“ค่ะ แต่มันก็ต้องให้ตีได้บ้าง”

6.1.2 สถานศึกษานาคกลาง

สถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องยกเลิก คือ การคิดเรื่องต้นทุนผลผลิต การปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษากิจกรรมต่าง ๆ ครูทำคนเดียวไม่ได้ การทำกิจกรรมจะทำหลายคน เมื่อนำไปคิดเป็นต้นทุนก็เท่ากับว่าขาดทุน การปฏิบัติเพิ่มตรงต้นทุน ซึ่งน่าจะยกเลิกเพราะเป็นการเพิ่มภาระให้กับสถานศึกษา ต้องการให้ยกเลิกกระเปาะว่าด้วยการลงโทษนักเรียน

“เรื่องต้นทุนผลผลิต ถ้าจริง ๆ กิจกรรมหนึ่งเนี่ย ครูทำคนเดียวไม่ได้
จะทำหลายคนมันก็ขาดทุน มันเพิ่มตรงต้นทุน มันน่าจะยกเลิกไปเลย ควรจะยกเลิกไปเลย”

ส่วนสถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องยกเลิก คือ ให้ยกเลิกเรื่องการถ่ายโอนสถานศึกษาไปองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

“งบประมาณ อบต.ของผมนเองยังเลี้ยงตัวเองไม่ได้เลย”

“บุคลากรไม่พอ ดูแลไม่ทั่วถึง”

6.1.3 สถานศึกษานาคใหญ่

สถานศึกษานาคใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องยกเลิก คือ การคิดต้นทุนกิจกรรมที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามอบให้สถานศึกษาดำเนินการ ควรมีการยกเลิกเพราะไม่แน่ใจว่าสถานศึกษาดำเนินการตามที่รายงานไปหรือไม่ และคุ้มค่ากับการดำเนินการเรื่องนี้หรือไม่ ต้องการให้ยกเลิกหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 และกลับไปใช้หลักสูตรเดิมที่ได้อยู่แล้ว ต้องการยกเลิกกระเปาะว่าด้วยการลงโทษให้ครูสามารถลงโทษโดยการเขียนได้

“ผมว่า ยกเลิกนะครับ ตรงต้นทุนผลผลิต ที่รายงานไปทำไปนั้นจริงรีเปล่า

หรือ นำมาดำเนินการจริง ๆ หรือเปล่า มันคุ้มค่ารีเปล่า”

“ผมว่าเค้าคิดดีนะครับ แต่เค้าไม่รู้ว่าคนที่ปฏิบัติเนี่ยตามเค้าทันรีเปล่า”

“ตรงหลักสูตรผมก็ไม่ค่อยพอใจเท่าไร แต่ผมก็ตอบไม่ได้
หลักสูตรเนี่ย แบบเดิมมันก็ดีอยู่แล้วทำไมต้องให้โรงเรียนมาคิด”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรยกเลิก คือ ให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียน ที่ไม่อนุญาตให้ลงโทษโดยการเขียน เมื่อครูลงโทษผู้เรียนไม่ได้จะส่งผลให้ครูควบคุมผู้เรียนไม่ได้ ครูให้ผู้เรียนทำงานอะไร ผู้เรียนไม่ยอมปฏิบัติตามแม้ว่าจะงู้อะไรก็ตาม ทำให้ครูที่ลงโทษผู้เรียนแล้วกลัวเกิดปัญหากับผู้ปกครอง จึงไม่กล้าดำเนินการอะไรกับผู้เรียน เกิดผลเสียต่อความประพฤติและการเรียนของผู้เรียน เหตุผลที่กล่าวอ้างในการให้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียน เพราะไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทย เด็กเราไม่มีความรับผิดชอบเหมือนประเทศอื่น ต้องการให้มีการลงโทษโดยการเขียนเหมือนในอดีต สถานศึกษาต้องการยกเลิกหลักสูตรสถานศึกษาและให้มีการหลักสูตรที่เป็นกลาง ไม่ต้องให้สถานศึกษาทำหลักสูตรของสถานศึกษาเอง เพราะสถานศึกษาไม่ใช่สำนักงาน

“ก็มีเรื่องของหลักสูตร ถ้าพูดตรง ๆ ว่าหลักสูตรโรงเรียนทำเองมัย ก็ไม่ก็ไปหยิบไปลอกมา”
“เค้าบอกกันว่าเด็กจะได้ดีก็เพราะไม่เรียว แต่เดี๋ยวนี้จะได้ดีก็ไม่ได้”

6.2 สิ่งที่ต้องการให้คงไว้

6.2.1 สถานศึกษาขนาดเล็ก

สถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ไม่มีข้อเสนอแนะถึงสิ่งที่ควรคงไว้

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรคงไว้ คือ การศึกษาภาคบังคับที่รัฐจัดสรรงบประมาณให้เด็กได้เรียนฟรี โดยไม่มีค่าใช้จ่ายและไม่ควรมีการเก็บเงินอื่น ๆ เพิ่มอีก ต้องการให้คงอัตราค่าจ้างครูที่เกษียณอายุไว้ เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนครู

“แล้วก็การศึกษาเนี่ย จะฟรีไปเลยทั้งระบบ”

“แล้วก็ทีบอกรว่าเรียนฟรี เค้าก็ไปเก็บตรงอื่นอีก มันไม่ฟรีจริง ๆ นะ”

“ก็อยากให้ฟรี ก็คือฟรีจริง ๆ นะ”

“เรื่องครูเนี่ยขอให้ครูพอ งานหนักงานเบาหนูไม่กลัวเลย”

6.2.2 สถานศึกษานาคนกลาง

สถานศึกษานาคนกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องคงไว้ คือ การประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพราะการประเมินจะทำให้ครูกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน แต่ควรเป็นการประเมินแบบกัลยาณมิตรที่ไม่เข้มงวดมากนัก

“คงไว้ก็เรื่องการประเมินจาก สมศ.อะไรเนี่ย มันก็ดี ทำให้ครูกระตือรือร้นดี แต่มันมีข้อแม้ว่า อย่าให้เข้มงวดจนเกินไป”

ส่วนสถานศึกษานาคนกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องคงไว้ คือ การจัดการกิจโครงสร้างภายในสถานศึกษาเป็น 6 งานเหมือนเดิม เพราะแบ่งไว้ครอบคลุมทั่วถึงดี

“ผมว่าเป็นผลงานเหมือนเดิมดีกว่า ผมว่ามันแบ่งไว้ดีอยู่แล้วมันทั่วถึงอยู่แล้ว”

6.2.3 สถานศึกษานาคนใหญ่

สถานศึกษานาคนใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 ไม่เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องคงไว้ ระบุเพียงแต่ว่าส่วนใหญ่ดีแล้ว

“ผมว่าเค้าคิดดีนะครับ แต่เค้าไม่ดูว่าคนที่ปฏิบัติเนี่ยตามเค้าทันรึเปล่า”

ส่วนสถานศึกษานาคนใหญ่ ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2 ไม่เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องคงไว้ ระบุเพียงแต่ว่าส่วนใหญ่ดีแล้ว

6.3 สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุง

6.3.1 สถานศึกษานาคนเล็ก

สถานศึกษานาคนเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เสนอแนะถึงสิ่งที่จะต้องปรับปรุง คือ ต้องการให้ครูทำหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้และอยู่กับผู้เรียนแต่เพียง

อย่างเดียวหรือมากกว่างานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่งานหลัก การมอบหมายให้ครูทำงานอื่น ในขณะที่ครูจัดการเรียนรู้และดูแลผู้เรียนอยู่ จะเกิดผลเสียต่อการปฏิรูปการศึกษา

“ผมอยากให้ครูทำหน้าที่ตรงนี้เยอะๆ ส่วนงานทั้งหลายทั้งปวงที่มันเป็นภาระ ผมใช้คำว่าภาระละกันที่เป็นงานอ้อมๆ ของครูเนี่ยนะ แต่ผมหมายถึงการปฏิรูปนะ ถ้างานไหนที่มันเป็นภาระของครูมาก ครูต้องสอนต้องดูแลเด็ก อยู่ๆ ให้ครูไปทำงานอื่น ๆ เนี่ย มันก็ไม่ได้”

ส่วนสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ การเลือกใช้หนังสือหรือแบบเรียนควรเลือกหนังสือหรือแบบเรียนที่ใช้ได้หลาย ๆ ปี เมื่อรุ่นพี่ใช้แล้วสามารถจะให้รุ่นน้องใช้เรียนต่อไปได้ การเปลี่ยนหนังสือหรือแบบเรียนบ่อย ๆ ทุกปี จะเป็นการสิ้นเปลือง การแต่งกายของนักเรียนไม่ต้องการให้ใช้ชุดเครื่องแบบนักเรียนเพียงอย่างเดียว ควรจะให้ผู้เรียนใส่ชุดอะไรก็ได้ เพื่อความเป็นอิสระในการแต่งกาย สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ต้องการให้ปรับปรุง คือ การปฏิรูปการศึกษานั้น ต้องทำทั้งระบบตั้งแต่ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานถึงระดับอุดมศึกษา มิฉะนั้นจะไม่สอดคล้องกัน ปัจจุบันเน้นแต่ทางวิชาการมากจนลืมจริยธรรม สถานศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเน้นจริยธรรม แต่พอผู้เรียนไปสอบเรียนต่อ เกิดการแข่งขันทางวิชาการทำให้ต้องเน้นวิชาการ จริยธรรมของผู้เรียนจึงหายไป ต้องการให้มีการปรับปรุงหลักสูตรและเนื้อหาของหลักสูตร

“แล้วก็เรื่อง หนังสือเนอะ อยากให้น้องใช้ของพี่ได้ ไม่ต้องไปซื้อใหม่ พี่จะได้สอนน้องได้ แล้วก็ประหยัดด้วย”

“หนูโทษการปฏิรูปการศึกษานะ ไม่ค่อยเน้นจริยธรรมแต่วัตถุ ถามว่าเราสร้างเนีย ผลสรุปก็คือต้องไปเอ็นทรานซ์ ถามว่าเอ็นทรานซ์ใช้หลักสูตรพื้นฐานไหม มันก็ไม่ใช่ มันก็ต้องไปกวดวิชา ไปแข่งขัน ก็เกิดความเห็นแก่ตัวอยู่ดี พื้นฐานกับสุดยอดของมัน มันแตกต่างกัน”

6.3.2 สถานศึกษานาคกลาง

สถานศึกษานาคกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 1 เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ การปฏิรูปการศึกษาต้องทำให้ครบวงจรทุกระบบไม่ใช่เน้นเฉพาะการปฏิรูปการบริหารจัดการที่มุ่งแต่เรื่องโครงสร้างอย่างเดียว ต้องการให้ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับครูให้มีความชัดเจนให้มากกว่านี้ ทั้งประโยชน์เกื้อกูลหรือสวัสดิการที่จะได้รับ และความ

ก้าวหน้าทางด้านวิทยฐานะด้วย ส่วนระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา ต้องการให้มีการปรับปรุงให้ครูสามารถลงโทษโดยการเขียนได้

“การปฏิรูปการศึกษาเนี่ย มันหมายถึงการปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปการบริหารจัดการ แต่ว่าในปัจจุบัน การปฏิรูปยังทำไม่ครบวงจร ไม่ใช่ไปมุ่งเรื่องของโครงสร้างอย่างเดียว ต้องไปพร้อมกัน”

“และก็ส่วนที่อยากให้ปรับอีกอย่างก็คือ กฎหมายเกี่ยวกับครู อย่างเช่นกรณี วิทยฐานะก็ดี ให้มันมีความชัดเจนมากกว่านี้ ว่าประโยชน์ หรือ สวัสดิการ และความก้าวหน้าที่ครูได้รับเนี่ย”

ส่วนสถานศึกษาขนาดกลางที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ต้องการปรับปรุงด้านหลักสูตร กลุ่มสาระการเรียนรู้หลัก ๆ ได้แก่ คณิตศาสตร์ ภาษาไทย วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ น่าจะเป็นหลักสูตรที่เหมือนกันทั้งประเทศ ต้องการให้ปรับปรุงแบบประเมินผลต่าง ๆ (ปพ.) ต่าง ๆ ควรจะกำหนดมาให้เหมือนกัน เมื่อไม่เหมือนกันจะมีปัญหาตอนนักเรียนย้ายโรงเรียน นอกจากนี้ ต้องการปรับปรุงเรื่องการกระจายอำนาจ ให้กระจายอำนาจอย่างแท้จริง เช่น การใช้งบประมาณอุดหนุน น่าจะให้กรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนอนุมัติได้ ไม่ต้องมากำหนดเงื่อนไข ทำให้ใช้งบประมาณไม่ตรงกับความต้องการของท้องถิ่น

“ที่ย้ายมา มีกระดาษมาแผ่นเดียวจริง ๆ มีชื่อเด็กกับคะแนน”

“แต่ละโรงเรียนไม่เหมือนกันซักกะโหล่ง”

“เด็กเขามีปัญหาย้ายมาไม่รู้เรื่องเลย”

6.3.3 สถานศึกษาขนาดใหญ่

สถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 1 เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ต้องการปรับปรุงหลักสูตรไปใช้หลักสูตรเดิม เพราะมีความชัดเจนครูปฏิบัติได้ หลักสูตรสถานศึกษาที่ให้ทำส่วนใหญ่จะลอก ๆ กันมา ต้องการปรับปรุงบรรยากาศในห้องเรียนและตัวครูให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ ต้องการปรับปรุงแบบประเมินผลต่าง ๆ (ปพ.) ให้กะทัดรัด ง่ายและสะดวกในการกรอกข้อมูล ต้องการให้มีการบรรจุตำแหน่งสายสนับสนุน คือ เจ้าหน้าที่ธุรการ เพื่อทำงานสำนักงานแทนครู ครูจะได้จัดการเรียนรู้ได้เต็มที่ ส่วนระเบียบว่าด้วยการลงโทษนักเรียนนักศึกษา สำหรับหนังสือเรียนควรปรับปรุงการผลิตใหม่ให้สามารถพิมพ์ได้ทันกับความต้องการของสถานศึกษา

“ก็อาจจะเป็นบรรยากาศในห้องเรียนหรือครูที่ทำให้เด็กอยากจะมาโรงเรียน อยากจะเข้าเรียน”
 “แบบประเมินผล แบบใหม่เนี่ยมันดูซับซ้อน แบบปพ.เนี่ยมันน่าปวดหัว มีหลายแบบเหลือเกิน”
 “มันมีปัญหาก็คือครูมีศักยภาพเพียงพอไหมที่จะทำหลักสูตรได้เอง เท่าที่ทำมาก็คือลอก ๆ กันมา”
 “พวกหนังสือเรียนน่าจะมาให้เพียงพอ อย่างบางที่มีกำลังซื้อแต่บริษัทเนี่ยผลิตได้ไม่เพียงพอ”

ส่วนสถานศึกษาขนาดใหญ่ที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาระยอง เขต 2 เสนอแนะถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง คือ ต้องการให้มีหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของเขตพื้นที่ การศึกษาเอง ไม่ใช่หลักสูตรสถานศึกษาแบบที่ทำกันอยู่ แผนการสอนของครูก็ใช้แผนเดียวกัน หมดเลย ต้องการให้ปรับปรุงการให้การบ้านของผู้เรียน น่าจะให้ผู้เรียนคิดเลขในใจเป็นการบ้าน 5-10 ข้อทุกวัน เพื่อเป็นการฝึกผู้เรียน หรือสอนผู้เรียนเกี่ยวกับนิทานสุภาษิต ซึ่งเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยจะมี สอนกัน นอกจากนี้ต้องการปรับปรุงเรื่องของงบประมาณซ่อมแซมควรจัดสรรให้เพียงพอ ต้องการปรับปรุงระบบการติดตาม นิเทศ ดูแลช่วยเหลือสถานศึกษาให้ทั่วถึงและมากขึ้น ส่วนครู เมื่อมีการย้ายออกให้ส่งครูทดแทนครูที่ย้ายออกให้เร็ว

“เขตนี้คุณใช้แบบนี้แบบเดียวกันหมดเลยทั้งเขต มันน่าจะคล่องตัวกว่า”
 “เราต้องเข้าใจว่าครูไม่ใช่ นักวิชาการพอถึงเวลาก็ไปลอก ๆ กันมา”